Ἀριθ. 458 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ Θ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΗ' Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι.— Γραφεῖον Διευθ. Ἐπὶ τῆς λεωφ. Πανεπιστημίου 39. 5 Ὀκτωβρίου 1884

Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΤΩΝ ΑΠΟΡΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις εἶνε ὡς ἡ τῶν παρθεναγωγείων. Ἡ κεντρικὴ αἴθουσα ἐν ᾗ κατὰ πρῶτον εἰσῆλθον ἦν πλήρης κορασίων κυκλοτερῶς καθημένων καὶ τὸ πρεσβύτερον τῶν ὁποίων δὲν εἶχεν ὑπερβῇ τὸ 13ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἐνταῦθα εἶνε τὸ προπαιδευτήριον ἐν ᾧ εἰσερχόμενα τὰ κοράσια λαμβάνουσι τὰς πρώτας τῆς ῥαπτικῆς ἀρχὰς ὑπὸ τὰς ὁδηγίας εἰδικῆς διδασκαλίσσης. Ἦσαν σιωπηλῶς καὶ προσεκτικῶς κεκλιμένα ἅπαντα πρὸς τὴν ἐργασίαν των ἐπὶ τεμαχίου βαμβακεροῦ λευκοῦ ὑφάσματος ἐφ' οὗ ἀπετύπουν τὰς ἀνωμάλους καὶ χονδρὰς ῥαφάς των. Ἡ προπαιδευτικὴ αὕτη ἐργασία, οὐδαμῶς χρησιμοποιουμένη ἄλλως, δὲν ἀμείβεται ὑπὸ τοῦ καταστήματος. Ἀσκηθέντα τὰ κοράσια ἐπαρκῶς ἐν τῷ τμήματι τούτῳ, καὶ καταστάντα ἱκανὰ ν' ἀναλάβωσι χρησιμοποιήσιμον ἐργασίαν καταλείπουσι τὴν αἴθουσαν ἐν ᾗ ἔλαβον τὰς πρώτας τῆς ῥαπτικῆς ἀρχάς· μεταβαίνουσιν εἰς τμῆμα ἰδιαίτερον ἔνθα ἀφοσιούμενα εἰς ἐργασίαν ἀνάλογον τῆς ἱκανότητός των ἄρχονται τὸ πρῶτον κερδίζοντα. Ὑπάρχουσι ποικίλα ἐργασίας τμήματα ἐν τῷ καταστήματι τῶν ἀπόρων γυναικῶν· τμῆμα ὑφαντικῆς μεταξωτῶν, τμῆμα ὑφαντικῆς βαμβακερῶν, τμῆμα ὑφαντικῆς ταπήτων, τμῆμα ῥαπτικῆς, τμῆμα ποικιλτικῆς, τμῆμα τριχαπτικῆς. Τὰ τρία πρῶτα τμήματα εὕρηνται ἐν τοῖς ἰσογείοις τοῦ καταστήματος ἔνθα εἶνε τὸ ἐμπορεῖον καὶ τὸ βαφεῖον· τὰ τρία τελευταῖα ἐτάχθησαν ἐν τοῖς ἀνωτέροις ὀρόφοις.

Πρέπει νὰ ἴδῃ τις τὰ τμήματα ταῦτα, ἕκαστον τῶν ὁποίων δύναται νὰ παρομοιασθῇ πρὸς τὰ ἐν ταῖς εὐρυτάταις ἐκκλησίαις εὑρισκόμενα ἰδιαίτερα θυσιαστήρια ἐν οἷς ἐπιτελεῖται ἡ θεία ἱερουργία. Οὕτω καὶ ἐντὸς τοῦ μεγάλου τούτου ναοῦ τῆς ἐργασίας ὑπάρχουσι μικρότεροι κεχωρισμένως λειτουργοῦντες ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλ' ἀποτελοῦντες ἐναρμόνιον ὅλον. Αἱ παρθένοι ῥάπτουσι τὰς λινοστολάς, κεντῶσι θαυμασίως, ὑφαντουργοῦσιν ἐξαιρέτως, παρασκευάζουν ἀρίστους τάπητας. Τὸ τμῆμα τῆς ποικιλτικῆς προμηθεύει λεπτότατα τεχνουργήματα εἰς τὸ τμῆμα τῆς ῥαπτικῆς, ἐνῷ τὸ τῶν τριχάπτων, συμπληροῦν τὸν κόσμον καὶ τὸ εἶδος τῆς παραγγελίας, παρέχει ἐξαιρέτους *δαντέλλας*. Γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν λινοστολαὶ ἐντελέστατα, ῥινόμακτρα, ποικίλα ἐσώρουχα, χιτῶνες ἀμφοτέρων τῶν φύλων, συνελόντι δ' εἰπεῖν πᾶν τὸ ἀναγόμενον εἰς τὸν ἄμεσον τοῦ ἀνθρώπου λευκὸν ρουχισμὸν παρασκευάζεται ἐν τῷ καταστήματι μετὰ τέχνης θαυμασίας, καλαισθησίας ἀνεπιλήπτου καὶ ταχύτητος ἐκπληκτικῆς. Μετ' ἀνυποκρίτου συγκινήσεως ἔβλεπον τὰ πτωχὰ κοράσια τῶν διαφόρων τμημάτων ἀφωσιωμένα προσεκτικῶς εἰς τὸ ἔργον ὅπερ τοῖς ἔλαχε· ἐδῶ ἐρράπτετο ἐξαισία προῖξ νεάνιδος πλουσίας . . . ταλαίπωραι κόραι! τί νὰ ἐσκέπτοντο ἄρά γε περὶ τῆς ἀνισότητος τοῦ κόσμου ὅτε οἱ δάκτυλοι των διέτρεχον τ' ἁπαλὰ ἐκεῖνα ὑφάσματα χιονόλευκα καὶ βαρύτιμα, πολυποίκιλτα, πεφορτισμένα τέχνης καὶ πλούτου, δαιδάλεα ὡς θὰ ἔλεγεν ὁμηριστής τις; . . Ἡ λεπτότης τῆς ἐργασίας ἔχει τι τὸ ἀξιοθέατον· καὶ ὅταν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι τὰ καλλιτεχνήματα ἐκεῖνα τῆς ποικιλτικῆς καὶ τῆς τριχαπτικῆς προῆλθον ἐκ τῶν χειρῶν νεανίδων πρὸ μικροῦ ἔτι ἀποφοιτησασῶν ἀπὸ τὸ προπαιδευτικὸν τμῆμα οὕτινος ἐμνήσθημεν ἤδη, εὐλογοῦμεν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν χεῖρα, ἥτις οὐ μόνον ἠσφάλισεν ἄρτον εἰς τὴν πενίαν, ἀλλ' ἐνῷ ἐθωράκισε διὰ τῆς ἐργασίας, ἐκαλλιέργησε ταὐτοχρόνως καὶ τὸ αἴσθημα τοῦ ὡραίου, ἐργάτιδες τοῦ ὁποίου προσφυεῖς ἀνεδείχθησαν αἱ νεαραὶ τοῦ ἐργοστασίου μαθήτριαι.

Τὰ τμήματα τῆς ὑφαντουργικῆς ἐπιτείνουσιν εὐκόλως τὸν ἀκμαῖον τοῦ παρατηρητοῦ θαυμασμόν. Αἱ νεάνιδες ταπητουργοῦσιν, ὑφαίνουν ἄριστα ὑφάσματα βαμβακερά, καὶ παρασκευάζουσι μεταξωτὰ ἅτινα ἐν πάσῃ πεποιθήσει ὁμολογῶ ὅτι δύνανται νὰ κινήσωσι τὴν ζηλότυπον προσοχὴν τοῦ πλουσιωτέρου τῶν ἐργοστασιαρχῶν τοῦ Λυών· τὰ τελευταῖα ταῦτα πρέπει ὁπωσοῦποτε νὰ τὰ ἴδῃ τις. Εἶνε ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀνεπίληπτα· οἱ χρωματισμοί, ἀνεξίτηλοι ἀποδεδειγμένως, ἡρμόσθησαν μεθ' ἁρμονίας καὶ χάριτος· τὸ ὕφασμα τέρπει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν ἀφήν· εἶνε λεπτόν, λεῖον, συνεσφιγμένον καὶ εὐκαμπτότατον. Πλειστάκις ψηλαφῶν τοὺς στήμονας καὶ τὴν ἀραχνιαίαν κλωστὴν ἥτις, ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ πλήκτρου, ἐσφηνοῦτο ἀλληλοδιαδόχως περὶ αὐτούς, ἠρώτων ἐμαυτὸν ἐὰν ἀληθῶς ἦνε γνησίως Ἑλλη-

νικὸν τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο ὕφασμα ὅπερ ἐξετυλίσσετο ὑπερηφάνως πρὸ ἐμοῦ, καὶ ἀναμετρῶν τὰ στάδια τῆς ὑποσκαζούσης παρ' ἡμῖν βιομηχανίας, ἔπιπτον εἰς συλλογισμοὺς ἀφ' ὧν μ' ἀπέσπα ὁ μονότονος ἦχος τοῦ *ἀργαλειοῦ*, καὶ ὁ ὀξὺς συριγμὸς τῆς κερκίδος διελαυνούσης τὸ μεταξὺ τῶν στημόνων κενόν. Μὲ κατεῖχεν εἴδός τι ἀορίστου εὐχαριστήσεως, τολμῶ εἰπεῖν ὑπερηφανείας. Ἔβλεπον ἐσπαργανωμένον τὸν γίγαντα τῆς μελλούσης ἡμῶν βιομηχανίας.

Τὰ βαμβακερὰ ὑφάσματα, ἐντὸς τοῦ καταστήματος παρασκευαζόμενα ἐπίσης, προκαλοῦσι τὰ βλέμματα καὶ μετὰ τὴν θεωρίαν ἔτι τῶν μεταξωτῶν. Ἐν ὅλῃ τῇ ἀπειρίᾳ μου ἐξετίμησα τὸ εἶδος τῆς ὑφαντικῆς καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν ποιοτήτων τοῦ τεχνουργικοῦ τούτου τμήματος. Οἱ πόροι τοῦ καταστήματος δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ἀτμοῦ· ἡ ἐργασία χωρεῖ διὰ τῶν γνωστῶν *ἀργαλειῶν* δυναμένων νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς τὸ ὕστατον ἴχνος τῆς στασιμότητος ἐν μέσῳ τῆς εὐέλπιδος ἐκείνης ἀκμῆς· οὐδὲν ἧττον ὅμως τὰ προϊόντα τῆς τέχνης εἰσὶν ἄριστα, ὑπέρτερα δὲ κατὰ πολὺ τῶν συνήθων εὐρωπαϊκῶν, εἶνε καὶ σχετικῶς εὐωνότερα. Τὸ ὕφασμα εἶνε στερεὸν καὶ λεῖον, οἱ δὲ χρωματισμοὶ σταθεροὶ ἀποκλίνοντες μᾶλλον πρὸς τὸ βαθύ. Ὁ ἐργάτης δύναται ἄριστα νὰ ὑπηρετηθῇ, οὐδὲν ἧττον ἢ ὁ εὔπορος· δὲν ὑπάρχει κλάδος τῆς κοινῆς ὑφαντικῆς ὅστις νὰ μὴ καλλιεργῆται δοκίμως ἐν τῷ ἐργοστασίῳ, ἀπὸ τοῦ βαναυσοτέρου χονδροπάνου ἄχρι τοῦ ἐπιτηδείου πρὸς ἁρυχισμόν, ἀπὸ τοῦ ἁπλουστέρου ὑφάσματος ἄχρι τοῦ χιονώδους, οὔλου καὶ ποικίλου.

Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ καταστήματος κεῖται τὸ διὰ τὴν ταπητουργίαν ἑτοιμασθὲν ἐπίμηκες καὶ μέγα δωμάτιον. Ὁ *ἀργαλειὸς* ἔστησε καὶ ἐκεῖ τὸν πεπαλαιωμένον θρόνον, τὰ προϊόντα ὅμως αὐτοῦ νεάζουσιν, ἀντιθέτως τῆς παραγωγικῆς μηχανῆς. Οἱ τάπητες τοῦ ἐργοστασίου εἶνέ τι ἄξιον λόγου χρῆμα. Κομψοὶ ἐν τῇ βαναυσουργῷ αὐτῶν κατεργασίᾳ, δὲν εἶνε βεβαίως Περσικοί, εἶνε ὅμως ὅ,τι ἔδει νὰ ὦσιν, ἄριστοι δηλονότι εἰς τὸ εἶδός των. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Ἑλλάδος καὶ ταῖς γείτοσι καλλιεργεῖται εἶδός τι ταπητουργίας οἰκιακῆς, ὅπερ δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν Ἑλληνικόν· εἶνε τ' αὐτὸ ὡς τὸ καλλιεργούμενον ἐν τῷ τμήματι τοῦ ἐργοστασίου. Οἱ τάπητες εἶνε ψιλοί, καίτοι ὅμως ἁδασεῖς δὲν εἶνε ἀφορήτως σκληροὶ τὴν ἁφήν. Τὸ πάχος των εἶνε τὸ σύνηθες τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὑφαινομένων, οἱ χρωματισμοὶ λαμπροὶ καὶ εὐστόχως ἡρμοσμένοι, ἄψογος δὲ ἡ τέχνη. Αἱ κόραι ταπητουργοῦσι μετὰ τῆς αὐτῆς δεξιότητος, μεθ' ὅσης αἱ συνάδελφοί των ὑφαντουργοῦσι τὰ ματαξωτὰ καὶ τὰ βαμβάκινα· ἀπεθαύμασα ἰδιαιτέρως τοὺς ποικίλτους, πλήρεις σχημάτων κανονικῶν ἁρμονικῶς διαταχθέντων, καὶ ὁ συνδυασμὸς τῶν ὁποίων ἀναδεικνύει ἐναμίλλως τὴν λαμπρότητα τοῦ χρώματος καὶ τὴν τέχνην τῆς συνθέσεως· παρετήρησα ὑπερβολικὴν χρῆσιν τοῦ λευκοῦ χρώματος, εἰς δὲ τὴν ἐρώτησίν μου περὶ τῆς καταχρήσεως ταύτης μοὶ παρετηρήθη ὅτι τὸ χρῶμα τοῦτο προτιμᾶται σήμερον, καὶ ἐξαιρέτως παρὰ τῶν ξένων.

Ἐγγὺς τοῦ ταπητουργείου εὕρηται τὸ βαφεῖον, οὐδεμίαν δυνάμενον νὰ ἔχῃ ἀξίωσιν ἐπὶ τοῦ μηχανικοῦ, καὶ ὑπόνοια μᾶλλον ἐργοστασίου ἢ τοιοῦτον. Δύο ἢ τρεῖς λέβητες ἐκτισμένοι ἐπὶ τῆς ἐσχάρας, καὶ ἀριθμός τις πηλήνων σκευῶν, ἰδοὺ πᾶσα τοῦ βαφείου ἡ συσκευή. Ἐν τούτοις αἱ παρασκευαζόμεναι ἐκεῖ βαφαί, εἶνε κάλλισται, καὶ τὸ σπουδαιότερον, ἀνεξίτηλοι ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἀνεπηρέαστοι ὑπὸ τοῦ φωτός, καὶ λαμπραὶ τὴν ὄψιν. Ἡ τελειότης ἐπιτυγχανομένη διὰ προχείρων μέσων καὶ ἀτέχνων, εἶνε ἀρά γε ὀλιγώτερον τελεία; Ἡ διευθύνουσα τὸ βαφεῖον γυνὴ εἶνε αὐτοδίδακτος· οὐδεμίαν ἔχει γνῶσιν χημείας, εἶνε δὲ ἐντελῶς ἀποστοιχείωτος τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς τὸ ἐπάγγελμά της. Ἐν τούτοις ἐκπληροῖ ἄριστα τὸν προορισμόν της· κατεργάζεται τὰς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ καταστήματος βαφάς, αὐτὰς ἐκείνας ἃς ἐθαύμασα πρὸ μικροῦ περιεργαζόμενος τὰ διάφορα ὑφαντικὰ τμήματα. Ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ μικρά τις παρατήρησις. Ἐν τῷ καταστήματι οὐδεὶς διαιτᾶται ἀνήρ, καὶ οὐδεὶς ἐργάζεται· προΐσταται γυνή, γυναῖκες ἐφορεύουσι τὰ διάφορα τμήματα· παρθένοι καὶ γυναῖκες εἶνε αἱ ἐργάτιδες, αὐταὶ ὑφαντουργοῦσι, κλώθουσι, βάφουσι τὴν μέταξαν, ταπητουργοῦσι κτλ. Τὸ πᾶν εἶνε γυναικεῖον, πᾶσαι τῆς γυναικὸς αἱ ἡλικίαι ἀντιπροσωπεύονται ἐκεῖ. Εἶδον γραῖαν εἰς βαθύτατον ἐλάσασαν γῆρας, μόλις δυναμένην νὰ κινῆται, ἀλλ' ἐργαζομένην ἀκαμάτως· ἡ ἐργασία της ἦτο ἁπλῆ καὶ ἄκοπος· ἐκάθαιρε τὰ ἔρια λαμβάνουσα 30 λεπτὰ καθ' ἑκάστην ὀκᾶν, ἐνῷ περαιτέρω ἀνθηροτάτη κόρη, ἀστράπτουσα ἐκ νεότητος καὶ καθαριότητος, ὕφαινε μετὰ χάριτος καὶ σεμνότητος μετάξινον ὕφασμα προωρισμένον νὰ διαλάμψῃ εἰς τὰς ἀρίστας αἰθούσας· ποία ἀντίθεσις! ἡ μὲν γραῖα, ἡ δὲ νεωτάτη, ὁροσερὰ καὶ περικαλλής· εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ζωῆς ἡ μία, εἰς τὴν ἔξοδον ἡ ἄλλη· ἡ μὲν ἔξαινε λιπώδη καὶ δυσπρόσιτα ἔρια, ἐνῷ ἡ ἄλλη κατειργάζετο τὸ εὐγενέστερον τῶν νημάτων· ἡ μία ἤλπιζεν εἰς τὴν ζωήν, εἰς τὸν θάνατον ἡ ἄλλη· ἡ μικρὰ ἐμειδία ἀποκαλύπτουσα λαμπροὺς ὀδόντας καὶ σχηματίζουσα ἐρασμίους λακκίσκους κατὰ μέσον τῶν παρειῶν, ἡ ἄλλη... ποῦ νὰ μειδιάσῃ ἡ δύστυχής! εἶχε πρὸ πολλοῦ λησμονήσει τὸ μειδίαμα συνειθίσασα εἰς τὸ δάκρυον· ἐρρυτιδωμένη, κυρτή, ποδαλγή, νωδός, ἦτο ζῶσα προσωποποίησις τῶν καταστροφῶν ἃς φέρει ὁ χρόνος καὶ ἡ δυστυχία· καὶ ὅμως τὰ δύο ἐκεῖνα πλάσματα, οὕτω ἀντίθετα καὶ διάφορα, εἶχον κοινόν τι πρὸ ἄλλήλα γνώρισμα... τὸ γνώρισμα τῆς πενίας, ὑπὸ τὴν πελιδνὴν τῆς ὁποίας σφραγῖδα ἰσοπεδοῦνται τὰ πάντα, καὶ αἱ ἐλπίδες αὐταί...

Ὅ,τι συμπληροῖ τὸν γνησίως Ἑλληνικὸν τύπον τοῦ καταστήματος εἶνε ὅτι καὶ αἱ πρῶται ὕλαι αἱ ἐντὸς αὐτοῦ κατεργαζόμεναι εἰσὶν Ἑλληνικαί. Ἡ μέταξα τῶν Καλαμῶν, τὰ ἔρια τῆς Στερεᾶς, βάμβαξ Ἑλληνικὸς ἴσως, ἀλλ' ἐν Ἀγγλίᾳ κλωσθείς, ἅπαντα τ' ἄλλα τῆς ἐργασίας εἴδη εἰσάγονται ἕτοιμα πρὸς χρησιμοποίησιν, καὶ ἀπὸ ἀμόρφων ἐξέρχονται ὑπὸ ποικίλας καὶ διαφόρους μορφάς, ἕτοιμα πρὸς χρῆσιν. Τὸ συμβούλιον τῶν κυριῶν γνωματεύει καὶ ἐπιτηρεῖ τὰ τῆς ἀγορᾶς τῶν πρώτων ὑλῶν, ἐλέγχει τὸν τρόπον καὶ τὴν ποσότητα τῆς διαθέσεώς των, διατιμᾷ δέ, μετὰ τὴν ἐργασίαν, τὴν τιμὴν τοῦ ἐμπορεύματος, ὅπερ ἕτοιμον κατετέθη ἤδη εἰς τὸ ἐμπορεῖον τοῦ καταστήματος. Εἶνε τοῦτο οἱονεὶ αἱ ἐκβολαὶ τοῦ μεγάλου τῆς ἐργασίας ποταμοῦ, ὅστις, πηγάζων ἀπὸ τῶν διαφόρων τμημάτων καὶ ὀγκούμενος βαθμηδὸν διὰ τῆς συμβολῆς μικρῶν παραποταμίων, ἐκβάλλει τέλος διὰ πλατέων στομάτων εἰς τὴν κεντρικὴν ἀποθήκην ἀφ' ἧς γίνεται ἡ ἀγορά. Αἱ ὁριζόμεναι τῶν διαφόρων ἐμπορευμάτων τιμαὶ δὲν εἶνε ποτὲ δυσανάλογοι, οὐδ' ὑπερτετιμημέναι, καίτοι ἡ ἐργασία εἶνε ἀρίστη, ἡ δὲ ποιότης τοῦ εἴδους ἐκλεκτή. Εὐεργέτημα ἄξιον μελέτης ἰδιαιτέρας κρίνεται ἡ κατ' οἶκον καὶ οἱονεὶ συγκεκαλυμμένη παροχὴ ἐργασίας ἐπαρκοῦς εἰς οἰκογενείας ἐχούσας ἀνάγκας, ἀλλὰ κωλυομένας ὑπὸ τοῦ δεδικαιολογημένου τῆς φιλοτιμίας αἰσθήματος νὰ ἐμφανισθῶσιν εἰς τὸ κατάστημα. Ἡ κόρη τῆς οἰκογενείας ἐκείνης δὲν δύναται νὰ καταστῇ ὑπηρέτρια οὐδὲ ν' ἀναλάβῃ ἑτέραν τινὰ παραπλησίαν ἐργασίαν παρουσιαζομένη ἐνώπιον τοῦ κόσμου, ὅστις ἐγνώρισέ ποτε τὸν πατέρα της ἀξιοπρεπῆ οἰκογενειάρχην, ζῶντα λιτῶς μέν, ἀλλ' ὑπερηφάνως ἀπὸ τοῦ κόπου καὶ τοῦ ἐπαγγέλματός του· δύναται ὅμως ἀπὸ τῆς ἀφανείας τοῦ δωματίου καὶ τῆς ἁγιότητος τῆς οἰκογενειακῆς ἑστίας νὰ προσφέρῃ τὴν ἐργασίαν της, καὶ κερδίζουσα μικρόν τι χρῆμα νὰ παραμυθήσῃ δι' αὐτοῦ τὰς βαρείας τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἀνηλίκων ἀνάγκας, καὶ τοῦτο γίνεται.

Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε τὸ ἐργαστήριον ποία θὰ ἦτο ἡ θέσις τῆς μητρὸς ἐκείνης ἢ τῆς παρθένου; Οὕτω ἐκ σμικρῶν ὁρμηθὲν τὸ κατάστημα τοῦτο ἐχώρησεν εἰς ἀναμφισβήτητον προκοπὴν καὶ σκοπιμότητα, αἱ δὲ παρεχόμεναι ἐκδουλεύσεις ἔχουσι τοῦτο τὸ ἰδιαίτατον γνώρισμα, καὶ τὸ πολύτιμον χαρακτηριστικόν, ὅτι δὲν συντρίβουσι τὸν λαμβάνοντα διὰ τῆς πικρᾶς συναισθήσεως τῆς ὑποχρεώσεως· τὸ κερδηθὲν χρῆμα εἶνε ἀμοιβὴ ὀφειλομένη εἰς παρασχεθεῖσαν ἐργασίαν ἐξ ἧς, δι' εὐτυχοῦς συνδυασμοῦ, ἐπήγασεν ἀγέρωχον δικαίωμα ὑπὲρ τοῦ ἐργάτου. Πρέπει τις νὰ ἦνε πολὺ παχύδερμος ἵνα μὴ ἐννοήσῃ καὶ ἐκτιμήσῃ τὸ ὕψος καὶ τὴν εὐγένειαν τῆς τοιαύτης προνοίας, ἐκτιμῶν δ' αὐτὴν νὰ μὴ εὐγνωμονήσῃ πρὸς ἐκείνας, αἵτινες, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς φιλοτίμου πενίας, πρῶται τὴν ἤσκησαν ἐν τῇ πόλει ἡμῶν.

Τὸ κατάστημα τῶν ἀπόρων γυναικῶν ᾠκοδομήθη ἐπὶ τῆς ἀγούσης εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Ὀλυμπιείου λεωφόρου ἐπὶ οἰκοπέδου δωρηθέντος ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ δήμου, δαπάνῃ δὲ γενναίᾳ τοῦ κ. Α. Συγγροῦ. Εἴδομεν οἷαι ἐγένοντο αἱ ἀπαρχαί, βλέπομεν ἤδη καὶ τ' ἀποτελέσματα. Τὸ εἰδικὸν τοῦ ἐργοστασίου ταμεῖον (πρέπει νὰ διακρίνωμεν τοῦτο, ἀπὸ τὸ γενικὸν τοῦ συλλόγου τῶν κυριῶν) παρουσίασε κατὰ τὸ **1882** τὰς ἑξῆς κατ' εἶδος εἰσπράξεις.

Ἐκ πωλήσεως μεταξωτῶν	Δρ.	11,608,54
» » βαμβακερῶν	»	5,726,85
» » ταπήτων	»	12,115,60
» » εἰδῶν ῥαπτικῆς	»	4,543,70
» » ποικιλμάτων	»	12,520,27
» » τριχάπτων	»	4,526,85
» » ἀχρήστων μαλλίων	»	24,50
» » παραγγελιῶν ῥαπτικῆς	»	31,828,17
» » ὑλικῶν ῥαπτικῆς ἐκ προμηθείας Παρισίων	»	242,20
» » ἀπὸ ὑπολόγους εἰς λῆσμον καταλογισθέντας	»	150
Τὸ ὅλον Δραχμαὶ		83,286,68

Καὶ τὰς ἑξῆς πληρωμὰς ἤτοι:		
εἰς ἀγορὰν ὑλικῶν πρὸς χρῆσιν ὅλων τῶν τμημάτων	Δρ.	36,421,92
εἰς ἀγορὰν βαφῶν	»	567,95
μισθοὺς προσωπικοῦ γεν. διευθύσεως καὶ ἔξοδα καθημερινά	»	6,097,57
εἰς μισθοὺς διδασκαλισσῶν τοῦ ἐργαστηρίου	»	5,063,30
εἰς ἡμερομίσθια ἐργατίδων	»	8,046,70
» ἐργατικὰ κατ' ἀποκοπήν	»	24,438,92
» ξεστικὰ καὶ στριπτικὰ μαλλίων	»	1,182,55
» ἀγορὰν ἐργαλείων κλπ.	»	223,55
» διαφόρους πιστωτὰς τοῦ 1881	»	858,55
Τὸ ὅλον Δραχμαὶ		82,901,01

Οἱ τυχὸν ἐπιθυμοῦντες νὰ πληροφορηθῶσι καὶ τὰς εἰσπράξεις ἑκάστου ἰδίᾳ τμήματος τοῦ ἐργοστασίου, ὡς καὶ τὰς σχετικὰς δαπάνας, δύνανται νὰ ζητήσωσι τὰς ἐκθέσεις τῶν πεπραγμένων τοῦ συλλόγου, ἡ νεωτέρα τῶν ὁποίων περιλαμβάνει τὰ πεπραγμένα ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου **1882**.

Ἡ πρόνοια τοῦ διοικητικοῦ τῶν κυριῶν συμβουλίου δὲν περιωρίσθη νὰ θεραπεύσῃ, κατὰ τὸ ἑνόν, τοῦ σώματος μόνον τὰς ἀνάγκας· ἀπέβλεψε καὶ πρὸς τὰς τῆς ψυχῆς, πρὸς θεραπείαν τῶν ὁποίων ἐθεσπίσθη ἡ ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ἀναλελυμένη ἐξήγησις, ὑπὸ χρηστοῦ ἱερέως, τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Αἱ ἐργάτιδες φοιτῶσι ἀνελλιπῶς εἰς διδασκαλίαν ἀμείβουσαν πολυτιμότερον τοῦ χρήματος τὴν κατανάλωσιν τοῦ χρόνου, ἀκούουσι μετὰ μεγίστης προσοχῆς τῶν ὑψηλῶν ἑρμηνειῶν τῆς πίστεως εἰς ἣν τόσα ὀφείλομεν οἱ Ἕλληνες, καὶ ἐκπληροῦσι, κατὰ τὰς τεταγμένας ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἡμέρας, τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῶν ὁποίων ἐτέθη εἰδικὸς ἱερεὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ καταστήματος. Οὕτω ἀφ' ἑνὸς διὰ τῆς ἐργασίας, ἀφ' ἑτέρου διὰ σκοπίμου διδασκαλίας ἐπεζητήθη καὶ ἐπετεύχθη τῆς ψυχῆς.

καὶ τῆς καρδίας ἡ ἀνακούφισις καὶ ἡ μόρφωσις.

Πᾶσα ἡ παρασκευαζομένη ἐν τῷ ἐργοστασίῳ ἐργασία πωλεῖται ἐπὶ ἀποκλειστικῷ λογαριασμῷ τοῦ καταστήματος· αἱ ἐργάτιδες ἀμείβονται λογικῶς, πληρωνόμεναι, εἴτε κατ' ἀποκοπὴν ἀνὰ ἕκαστον αὐτοτελὲς τεμάχιον, εἴτε κατὰ πῆχυν προκειμένων ποικιλμάτων, τριχάπτων, ἢ ταπήτων· καὶ ὅπως καταστῶσιν ἔτι πλέον δεξιώτεραι εἰς τὴν χάραξιν καὶ συναρμολογίαν τῶν σχημάτων ὑπεβλήθησαν προθύμως εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῶν στοιχείων τῆς ἰχνογραφίας ἣν εὐστόχως λίαν εἰσήγαγεν εἰς τὸ κατάστημα ἡ διοικοῦσα τῶν κυριῶν ἐπιτροπή. Ἡ ἀδιάλειπτος ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας ἐργασία καὶ παραμονὴ ἐν τῷ καταστήματι διακόπτεται μόνον περὶ τὴν μεσημβρίαν, ὅτε αἱ ἐργάτιδες, σχολάζουσαι ἀπὸ τῶν ἐργοχείρων, τρέπονται εἰς τὴν περίκλειστον αὐλὴν ἵνα γευθῶσι τοῦ λιτοῦ προγεύματος, ὅπερ ἀπὸ πρωΐας ἑκάστη ἐκόμισε μεθ' ἑαυτῆς· τοῦτο ἀναμιμνήσκει βεβαίως εἰς πολλοὺς τῶν ἀναγνωστῶν, καὶ ἴσως τῶν ἀναγνωστριῶν, χρόνους παιδικοὺς καὶ γαληναίους, ὅτε καὶ ἡμεῖς ἐπράττομεν ταὐτὸ ἀπερχόμενοι τοῦ οἴκου πάσχοντες μὲν τὸ κατ' ἀρχάς, συνειθίζοντες ὅμως βραδύτερον εἰς τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν *ξενητείαν* τοῦ σχολείου· αἱ ἐργάτιδες ἀφίενται κατὰ τὴν βραχεῖαν μεταμεσημβρινὴν ὥραν εἰς ὅλας τὰς ἀθῴας τῆς παιδικῆς ἡλικίας διαχύσεις, ὁ δὲ ἦχος τῶν εὐθύμων γελώτων ταράσσει πρὸς στιγμὴν τὴν βαθεῖαν τοῦ ἐργοστασίου ἡσυχίαν, ἐπανερχομένην ὅμως μετὰ μικρόν, ὅτε ὁ κώδων τῆς ἐργασίας σημαίνων περατοῖ τὸν θόρυβον τοῦ παιδικοῦ γέλωτος, ἀντικαθιστῶν αὐτὸν διὰ τοῦ μονοτόνου ἤχου τοῦ ἱστοῦ καὶ ἔστιν ὅτε τῆς ραπτικῆς μηχανῆς.

Τοιοῦτον εἶνε, ἐν συνόψει, τὸ ἐργαστήριον τῶν ἀπόρων γυναικῶν, τῇ ἀρχεβουλίᾳ τοῦ συλλόγου τῶν κυριῶν πρὸς τὴν γυναικείαν παίδευσιν συσταθέν. Ἐπινόημα καθ' ὅλα ἀντάξιον τοῦ εὐγενοῦς καὶ φιλοτιμοτάτου πνεύματος τῆς γυναικός, ἐκραταιώθη εὐτυχῶς παρ' ἡμῖν διανείξαν ἐντίμους καὶ προχείρους πόρους εἰς ὑπερτριακοσίας γυναῖκας καὶ κόρας φοιτώσας ἡμερησίως ἐκεῖ, καὶ τίς οἶδε πόσας ἄλλας ἀφανῶς ἐργαζομένας ὑπὸ τὸν ἀπαραβίαστον τῆς ἐχεμυθίας πέπλον. Ἡ κοινωνία ἥτις ὀφείλει νὰ ἐνδιαφέρηται καὶ διὰ τὰ ἔσχατα τῶν μελῶν της, καθήκον ἔχει νὰ συντρέξῃ τὸ ἔδρυμα τοῦτο, τὴν ὑποχρέωσιν δὲ ταύτην ἄριστα πληροῖ τιμῶσα διὰ τῆς ἐπισκέψεως καὶ προτιμήσεώς της τὰ ἄριστα, ἐκλεκτά, καὶ εὔωνα προϊόντα τοῦ ἐργοστασίου. Εἰς τοῦτο τολμῶμεν νὰ συνηγορήσωμεν θερμῶς καὶ πεποιθότως.

Ἐν τῇ σειρᾷ τῆς ἀφηγήσεως ἐξήρθη ἰδιαιτέρως καὶ μετὰ σκοπίμου ἐπιμονῆς καὶ ἐπαναλήψεως τὸ μέγα εὐεργέτημα τῆς παροχῆς ἐργασίας εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην νὰ ἐργασθῶσιν ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου τραυματισμοῦ τῆς φιλοτιμίας ἢ τῆς ἀξιοπρεπείας, δύο ἰδιοτήτων ἀκμαιοτάτων συνήθως εἰς τὰ στήθη ἐκείνων, οἵτινες, φύσει εὐγενεῖς, συμπίπτει νὰ ὦσι πένητες, ἐνῷ εἶνε Κροῖσοι κατὰ τὴν λεπτότητα τοῦ αἰσθήματος καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ψυχῆς. Κλείοντες τὰ πρόχειρα ταῦτα σημειώματα ἐφ' ἑνὸς τῶν λυσιτελεστάτων τῆς ἡμετέρας πόλεως καταστημάτων ἃς σταματήσωμεν τὸ ὕστατον καὶ πάλιν ἐπὶ τούτου. Τὸ ὑλιστικὸν ῥεῦμα πρὸς ὃ φέρεται ἀκαταμαχήτως ἡ κοινωνία προαγγέλλει ὅτι δεινοὶ περισπασμοὶ ἀναμένουσι τὰς φύσεις ἐκείνας, αἵτινες ἐγεννήθησαν προνομιοῦχοι... ἀλλ' οὐχὶ ἐν τῇ ὕλῃ. Οὔτε μεμψιμοιροῦμεν οὔτε σχολιάζομεν· ἁπλῶς χρονογραφοῦμεν. Αἱ γυναῖκες ἔτεμον ἤδη τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ συνηντήθησαν συμβιβαστικῶς δύο ἰδιότητες χωρήσασαι ἀνέκαθεν ἐκ διαμέτρου: ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ φιλοτιμία. Τὸ ἐργοστάσιον τῶν ἀπόρων γυναικῶν πρόκειται ὑπόδειγμα λαμπρᾶς ἀφετηρίας, λίαν δὲ ἀσθενῆ ἔννοιαν τοῦ καθήκοντος θὰ εἴχομεν, ἐάν, ὡς ἁπλᾶ μέλη τῆς κοινωνίας, δὲν ἐτιμῶμεν εὐσεβάστως καὶ εὐγνωμόνως τὴν μνήμην τῶν ἐκλειψάντων ἐκ τοῦ κόσμου κυριῶν αἵτινες ἀπετέλεσαν τὸν πυρῆνα τοῦ γυναικείου συλλόγου, καὶ ἂν μὴ εὐλαβῶς ἐτολμῶμεν νὰ ἐνθαρρύνωμεν τὰς ἤδη κοπιώσας ἐν αὐτοπαρνήσει καὶ θυσίᾳ πρὸς κραταίωσιν καὶ ἐπέκτασιν ἔργου ὑψίστης καὶ μεμαρτυρημένης χρησιμότητος.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ.

Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ

[Μυθιστορία τῆς Κυρίας Henry Greville.

Μετάφρασις Π. Ι. Φέρμπου].

Συνέχεια· ἴδε προηγούμ. φύλλον.

ΙΣΤ'

Μετὰ μεσημβρίαν τῆς ἡμέρας ταύτης, καθ' ἣν ἡ κυρία Ἑρμίνη μετ' ἀνελπίστου ὅλως προθυμίας ἐμνεῖτο τὰ μητρικὰ καθήκοντα καὶ τὰς μητρικὰς μερίμνας, ἡ κυρὰ Ζαλίνη προσκληθεῖσα κατεσπευσμένως ἦλθεν ἄνω κάτω καὶ τεταραγμένη. Τὸ πρᾶγμά τῃ ἐφαίνετο τοσοῦτον ἀπίθανον, ὥστε κατ' ἀρχὰς δὲν ἤθελε νὰ το πιστεύσῃ. Αἱ κυρίαι Φαβροῦ μήτηρ καὶ κόρη πολὺν χρόνον ἐνεθυμοῦντο τί ταις εἶπεν ἡ ἀξιόλογος ἐκείνη γυνὴ ἐν τῇ πρώτῃ στιγμῇ τῆς ἀγανακτήσεώς της. Ἦσαν δὲ οἱ λόγοι της ἐκεῖνοι τοσοῦτον μᾶλλον πικροί, καθ' ὅσον ἦσαν ἀλήθειαι καυστικώταται.

— Τέλος πάντων, ταῖς εἶπε τελευτῶσα, κανεὶς δὲν βιάζει τὸν ἄλλον νὰ συμμαζεύῃ τὰ ξένα παιδιά· μά, ἀρ' οὐ τὸ κάμει, εἶνε ὑποχρεωμένος καὶ νὰ τους δίνει καλὴν ἀνατροφὴν καὶ νὰ τα καλόχῃ σὰν νὰ ἦταν 'δικά του, εἰ δὲ μὴ ἃς μὴν ἀνακατεύεται. Νά, ἐκεῖ εἶνε ἡ Κυβέρνησις καὶ φροντίζει γιὰ τὰ ὀρφανὰ νὰ περνοῦν, τὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς, ὄχι χειρότερα ἀπ' ὅτι τὴν εἶχετο αἱ δυό σας, κυρίες μου, τὴ Μαρκέλλα.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἐξῆλθε, καταλιποῦσα τὸ μὲν Λουίζαν κατακλυζομένην ὑπὸ δακρύων, τὴν δὲ μητέρα της σφόδρα τεταραγμένην καὶ ἐμβρόντητον.

Ἡ δὲ Μαρκέλλα ἐξηπλωμένη ἐν τῇ μεγάλῃ κλίνῃ τῆς κυρίας Ἑρμίνης, παρελήρει ἡσύχως, ἄνευ ἀναφωνήσεων, ἄνευ χειρονομιῶν ὑπερβολικῶν. Ἐστηριγμένη ἐπὶ τῶν προσκεφαλαίων, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσα λάμποντας καὶ τὰς παρειὰς ἐρυθρὰς ζωηράς, ἐδιηγεῖτο εἰς ὄντα φανταστιώδη καὶ ἀνύπαρκτα, πάντα τὰ δεινὰ τοῦ ὀλιγοετοῦς βίου της. Ἡ ἐν τῷ λεωφορείῳ σκηνή, ἥτις δὲν ἐφαίνετο ἐμποιήσασα τότε ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν, ἐπανήρχετο ἀδιαλείπτως ἐν τοῖς λόγοις οὓς ἔλεγε μετὰ καθαρᾶς φωνῆς γλυκείας καὶ μελῳδικῆς, ἐκ διαλειμμάτων κατακλυζομένης ὑπὸ τῶν δακρύων. Ἱκέτευε τὸν νεωκόρον νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ μείνῃ ὀλίγον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅπου ἦτο τόσον εὔμορφα! Ἡ καταιγὶς καὶ ἡ νὺξ μετὰ τῆς πυκνῆς βροχῆς, ἥτις ἔπιπτε κατὰ τῆς γυμνῆς κεφαλῆς της ὡς χάλαζα μικρῶν χαλικίων, ἦτο ὡσαύτως ἀφορμὴ ζωηροτάτης ταραχῆς. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν πολλῶν μεριμνῶν της ἐφαίνετο λησμονήσασα τὴν κυρίαν Φαβροῦ καὶ τὴν φοβερὰν Λουίζαν.

— Μὲ γνωρίζεις; εἶπεν ἡ κυρὰ Ζαλίνη, πλησιάζουσα πρὸς τὴν κλίνην καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσα μεστοὺς δακρύων.

Ἡ Μαρκέλλα παρατηρήσασα αὐτήν, ἐφάνη διαλογιζομένη ἵνα ἐνθυμηθῇ τὸν ἦχον τῆς φωνῆς της, ἔπειτα δὲ ἐξηκολούθησε τὴν ὁμιλίαν της, ὡς ἐὰν μὴ ἦτο παροῦσα ἡ πλύντρια.

— Ὅταν συλλογοῦμαι, εἶπεν ἀπομάσσουσα τὰ δάκρυά της, ὅτι ἐγὼ πού την ἔφερα εἶμαι ἡ αἰτία! Σ τὴ ζωή μου, κυρία Ἑρμίνη, δὲν εἰξέρω ἂν ἔκαμα καλά!

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη πεποιθότως ἡ κυρία. Ὅ τι καὶ ἂν συμβῇ, ὁ μὴ γένοιτο, ποὺ δὲν το πιστεύω, νὰ μὴ συλλογίζεσαι τίποτε! Ὅ τι δήποτε καὶ ἂν συμβῇ, τὸ παιδάκι θὰ ἔχῃ ὅλας του τὰς περιποιήσεις, καὶ τὰ χάδια... καὶ ἐγώ, αἰσθάνομαι τὴν καρδίαν μου ζωογονουμένην, διότι τὸ ἐπῆρα καὶ φροντίζω δι' αὐτό. Μὲ φαίνεται ὅτι ἐξανάνιωσα, δὲν εἰξεύρω διατί...

Ἡ γηραιὰ κόρη ἐστέναξε, διότι ἄλλοτε εἶχεν ὀνειροπολήσῃ ἑαυτὴν σύζυγον καὶ μητέρα.

— Κυρία, θὰ πάθετε, ἂν βαστήξῃ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὑπετονθόρησεν ἡ Τριανταφυλλιὰ ἐλθοῦσα νὰ ἴδῃ τὴν μικρὰν ἀσθενῆ. Δὲ θέλω νά μου ἀρρωστήσετε...

— Καὶ ἂν ἐγὼ θέλω; ὑπέλαβεν ἀποτόμως ἡ κυρία Ἑρμίνη.

— Νά με συμπαθᾶτε, κυρία μου, καὶ αὐτὸ δὲν εἶνε 'δική σας δουλειά!

— Πῶς; δὲν εἶνε 'δική μου δουλειά; Εἶσαι μὲ τὸ νοῦ σου; Τριανταφυλλιά!

— Εἶμαι καὶ πάρα εἶμαι, κυρία. Ἂν ἀρρωστῆστε, ἐπειδὴ ἐγὼ θά σας περιποιοῦμαι, καθὼς θἄχω μάλιστα καὶ τὴ μικρή, ποῦ νὰ πρωτοπᾶν τὰ χέρια μου;...

Ἡ Τριανταφυλλιὰ ἐλάλει τραχέως μὲν ἀλλὰ καὶ μετὰ σεβασμοῦ. Ἡ κυρία Ἑρμίνη δὲν ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ τὸν γέλωτα.

— Κουτόγρηα! εἶπε μεταγάπης, τριάντα πέντε ἔτη εἶσαι μαζί μου καὶ ἀκόμη δὲν ἐσυνήθισες τὰ φυσικά μου; Τί θέλεις λοιπόν; λέγε νὰ ἰδοῦμε.

— Θέλω νά την 'πᾶμε τὴ μικρὴ 'ς τὴν κάμαρη ποὺ ἔχομε γιὰ τοὺς μουσαφίριδες, νά την προσέχω ἐγώ, καὶ σεῖς νὰ 'πᾶτε 'ς τὸ κρεββατάκι σας ποὺ εἶνε κρίμα νά το «κάνωμε *λοῦτσα*» μὲ τὸν πάγο. Θέ μου συχώρεσέ μου, τί κακὸ πάλι μ' αὐτοὺς τοὺς ἰατρούς! 'πᾶνε καί σου βρίσκουν κάτι πράγματα, σὰν νά το κάνουν ἐπίτηδες γιὰ νὰ πειράζουν τὸν κόσμο!

— Ὄχι κάμαρη τῶν μουσαφίριδων, εἶπεν ἡ κυρία Ἑρμίνη ἐπιτακτικῶς. Τὸ πολὺ πολὺ εἰμποροῦμεν νὰ βγάλωμεν αὐτὸ τὸ μικρὸ κομὸ καὶ νὰ στήσωμεν ἕνα σιδερένιο κρεββατάκι ἐδῶ κοντὰ 'ς τὸ δικό μου, ἂν θέλῃς..

— Τὸ καμό! ποιός τὸ λέει; Καὶ ποῦ θὰ βάλετε τὰ πράγματά σας; Τώρα καὶ τριανταπέντε χρόνια βάζετε 'ς αὐτὸ τῆς τραχηλιές σας τὰ μαντήλια σας 'ς τὰ ἴδια συρτάρια...

— Τριανταφυλλιά, μ' ἐσκότισες! ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ἑρμίνη μετ' ἀσυνήθους σοβαρότητος καὶ ἀξιοπρεπείας. Βάζω ἀλλοῦ τῆς τραχηλιὲς καὶ τὰ μαντήλια μου. Ἔλα κάμε γλήγορα στῆσε τὸ κρεββατάκι, εἰ δὲ μὴ πηγαίνω καὶ κοιμοῦμαι ἐγὼ 'ς τὴ μεγάλη πολυθρόνα!

Ἡ Τριανταφυλλιὰ ἐξῆλθε μουρμουρίζουσα. Μετὰ μίαν δὲ ὥραν ἡ μικρὰ κλίνη δανεισθεῖσα παρά τινος γειτονικῆς οἰκίας, ἐστρωμένη διὰ λευκοῦ σινδονίου εὐωδιάζοντος, περιέλαβε τὴν κορασίδα ἥτις οὐδόλως ἐφάνη ὅτι παρετήρησε τὴν μεταβολὴν ταύτην.

— Καὶ τώρα, εἶπεν ἡ Τριανταφυλλιὰ ἥτις ἐκινεῖτο σιωπηλὴ ἔχουσα ἦθος μετέχον μεμψιμοιρίας ἅμα καὶ σεβασμοῦ, τοιαύτη δὲ ἦτο ἡ συνήθης αὐτῆς κατάστασις, τώρα, κυρία, 'πᾶ νὰ εὕρω καμμίαν νοσοκόμον...

— Ὄχι! εἶπεν ἡ κυρία Ἑρμίνη.

— Ὁ ἰατρός το εἶπε...

— Τὸ γράφει ἡ ὁδηγία τοῦ ἰατροῦ;

— Δὲν εἰξέρω ἂν το γράφῃ, ἀπεκρίθη εὐσταθῶς ἡ Τριανταφυλλιά, ἀλλὰ ὁ ἰατρὸς εἶπεν ὅτι χρειάζεται ἕνας...

— Ἐγώ, εἶπεν ἡ κυρὰ Ζαλίνη προσφερομένη μετ' ἄκρας προθυμίας, οὐδόλως λογιζομένη ὅτι ἐκινδύνευε νὰ ἀπολέσῃ τοὺς πελάτας της.

Ἀλλ' ἡ κυρία Ἑρμίνη ἀπέβλεψε πρὸς αὐτὴν μετὰ λοξοῦ βλέμματος.

— Σύ; Καὶ διατί σύ; αὐτὸ εἶνε 'δική μου δουλειά. Θεέ μου! τί γελοῖοι ἄνθρωποι! Εἰς τὸ νοσοκομεῖον σοῦ λέγει ὁ ἕνας, μίαν νοσοκόμον

ὁ ἄλλος, καὶ τώρα ἄλλη πάλιν: ἐγώ! Θά την νοσηλεύσῃς σύ, ἀμ' ἐγὼ τί θὰ κάμω κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα; Εἰς ποῖόν την ἔστειλεν ὁ Θεός, 'ς ἐμὲ ἢ εἰς κανένα ἄλλον; Δὲν βλέπετε ὅτι ὁ Θεός την ἔστειλεν εἰς ἐμὲ ἐπίτηδες διὰ νὰ μ' ἀποδείξῃ ὅτι εἶμαι γραῖα φίλαυτος καὶ ἰδιότροπος; Ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι ὑπάρχουν παιδάκια τὰ ὁποῖα ὑποφέρουν, ὅτι τὰ δέρνει ἡ βροχὴ καὶ ἡ καταιγίς, καὶ δὲν ἔχουν τί νὰ φάγουν, καὶ ἡ καρδούλα των εἶνε πικραμένη, παιδάκια ποὺ δὲν ἔχουν μητέρα, ἢ τὰ ἔδειρεν ἡ μητέρα των... καὶ ἐγὼ ζῶ ἐδῶ ἥσυχη μ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν γρουνιάρα τὴν Τριανταφυλλιά, μὲ πουλιά, μὲ σκύλους, μὲ γάτες, λέγω μὲ τὸν ἑαυτό μου: ἀρά γε δὲν μου ἔπρεπε νὰ πάθω καμμία μεγάλη συμφορά, νὰ χάσω τὰ πλούτη μου καὶ ὅλα τὰ καλά, τὰ ὁποῖα δὲν εἴξευρα νὰ μεταχειρισθῶ καλλίτερα!

— Καὶ 'λίγα σας φαίνουνται τὰ καλὰ ποὺ κάνετε; ἐμουρμούριζεν ἡ Τριανταφυλλιὰ ἔχουσα ἀνηρτημένον ἀπὸ τῆς ζώνης της τὸ ἄκρον τῆς ποδιᾶς της, δεικνύουσα ὅτι ἔμελλε νὰ μεταβῇ εἰς τὸ μαγειρεῖον ἵνα φροντίσῃ περὶ τοῦ γεύματος. Δὲν εἶστε συνδρομητὴς γιὰ ἑκατὸ φράγκα 'ς τὴν Ἐλεήμονα Ἑταιρεία, καὶ ἄλλα ἑκατὸ 'ς τὴν ἐνορία μας; Δέ μου λέτε 'ξέρετε καὶ ἄλλους πολλοὺς νὰ κάνουν τὸ ἴδιο; Καὶ μάλιστα ποὺ δὲν εἶστε καὶ ἀπὸ τὴς πλουσιώτερες...

— Θὰ φύγῃς ἀπ' ἐδῶ; εἶπεν ἡ κυρία Ἑρμίνη, μετὰ νεύματος ἀξιοπρεπεστάτου, καὶ τοι οἱ λόγοι της ὑπεδήλουν δεινὴν ἀπειλήν.

Καὶ ἡ μὲν Τριανταφυλλιὰ ἐξηφανίσθη μουρμουρίζουσα, ἡ δὲ κυρία Ἑρμίνη ἔκυψεν ἐπὶ τῆς Μαρκέλλας ἥτις ἐκοιμᾶτο.

— Μικρέ μου ἄγγελε τῆς θείας Προνοίας, εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ, θά σε σώσωμεν, εἰ δὲ μὴ θὰ εἶμαι πολὺ δυστυχής.

ΙΖ'

Ἡ νόσος ὑπῆρξε μακρά. Πολλάκις δὲ προσηλοῦσα τὰ βλέμματά της ἐπὶ τῆς μικρᾶς κλίνης, ἐφ' ἧς ἔκειτο ἡ Μαρκέλλα ἀναπαύουσα τὸ ὠχρόν της πρόσωπον ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, κάτισχνος καὶ καταπεπονημένη μετὰ σφοδρὸν πυρετόν, πολλάκις, λέγω, ἡ κυρία Ἑρμίνη εἶπε καθ' ἑαυτὴν ὅτι μάτην ἠγωνίζετο. Ἡ γηραιὰ κόρη δὲν ἔκλαυσε, διότι ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν τοσάκις εἶχεν αἰσθανθῇ ὑγραινομένους τοὺς ὀφθαλμούς της ἀναγινώσκουσα τὴν διήγησιν δεινῶν ἀνυπάρκτων, ὥστε νῦν ἐθεώρει τὰ εὔκολα ἐκεῖνα δάκρυα πολὺ δυσανάλογα καὶ ἀνεπαρκῆ πρὸς τὴν παροῦσαν ἀληθινὴν θλῖψιν.

Ἀλλὰ τίνος ἕνεκα ἡ πρὸς τὸ ἄγνωστον ἐκεῖνο παιδίον κλίσις της; Τίς ἠδύνατο νὰ εἴπῃ τὴν αἰτίαν τῆς κλίσεως ταύτης; Ἴσως ἦτο ἡ πρὸς τὴν ἀγαθότητα τῆς κυρίας Ἑρμίνης ἀφελὴς πίστις τῆς Μαρκέλλας; ἴσως τὸ αἴσθημα ὅπερ ἡ κυρία Ἑρμίνη ἐξέφρασε πρὸς τὴν κυρὰ Ζαλίνην, ὅτι δῆλα δὴ μέχρι τοῦδε ζῶσα ἀσκόπως, οὕτως εἰπεῖν, εὗρεν ἤδη ἐνασχόλησιν τοῦ βίου της τοσοῦτον εὐγενῆ καὶ ἀξιοσέβαστον; Ἀλλ' οἷα δήποτε ἦτο ἡ αἰτία, ἡ κυρία Ἑρμίνη ἔμενε παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τῆς μικρᾶς κλίνης ἡμέραν καὶ νύκτα, οὐδόλως παρατηροῦσα ὅτι οἱ ὀφθαλμοί της ἦσαν καταπεπονημένοι καὶ ῥυτίδες βαθεῖαι ἐχαράχθησαν ἐπὶ τῶν ἰσχνῶν ἤδη παρειῶν της. Παρέμεινε δὲ ἐκεῖ μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ὁ ἰατρός τῇ εἶπε:

— Ἡ μικρὰ ἐσώθη!

Ἐσώθη! Ἀληθῶς. Ἀλλὰ πόσων ἔτι φροντίδων καὶ μεριμνῶν ἔχρῃζεν ἡ μικρά, ἵνα βαθμηδὸν ἀναζωογονηθῇ ἡ ἐν αὐτῇ λαμπὰς τῆς ζωῆς ἡ τόσοῦτον ἀσθενής, ἣν ἔτρεμον μὴ αἴφνης ἰδωσι σβεννυμένην! Ἡ μακρὰ ἀνάρρωσις ἥτις ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς ἀτελεύτητος, ἀπείρου χαρᾶς ἐγένετο αἰτία εἴς τε τὸ κοράσιον καὶ εἰς τὴν προστάτιδά του, τὰ νόστιμα, λέγω, ῥοφήματα, τὰ ποτήρια εὐώδους σιροπίου, τὸ πρῶτον βραστὸν ᾠόν...

Ὅλην τὴν ποικίλην ταύτην χαρὰν ἐγνωρίσατε, ὦ μητέρες, τὴν χαρὰν τὴν παρακολουθοῦσαν τὸ πρῶτον ᾠόν· ἰδοὺ τὰ δύο λεπτὰ ἐπιμήκη τεμάχια τοῦ ἄρτου ἕτοιμα, ἰδοὺ τὸ ᾠόν, καλόν, λευκόν, νωπὸν καὶ ὀρεκτικὸν ὅσον τὸ δυνατόν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ παιδίου λάμπουσιν, αἱ ἰσχναὶ χεῖρες ἐκτείνονται τρέμουσαι ἐκ τῆς πολλῆς προθυμίας... Ὀλίγον ἅλας... καὶ τὸ μικρὸν κοχλιάριον περιστρέφεται ἐν τῷ ᾠῷ μετὰ κινήσεως ἐμφαινούσης ἡδονὴν λαίμαργον. Τί καλὸν ὅπου εἶνε τὸ πρῶτον ᾠόν! Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ φάγῃ ἄλλο ἐν!

Ὄχι, ὁ ἰατρὸς τὸ ἀπηγόρευσεν. Ἀλλὰ πρὸς ἀποζημίωσιν ἰδοὺ ἐν κοχλιάριον τρεμούλας, ἡ ὁποία τρέμει ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ἐκ πορσελάνης πινακίου, ἐν δακτυλάκι κρασὶ μὲ ὀλίγον χλιαρὸν ὕδωρ, καὶ ἡ μικρὰ ἀσθενὴς εὐαρέστως πλαγιάζει ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, εὐφροσύνως μειδιῶσα μειδίαμα εὐδαίμονος παιδίου.

— Πότε θά μου ξαναδώσουν;

Ἅμα κορεσθεὶς ὁ μικρὸς στόμαχος μεριμνᾷ περὶ τοῦ προσεχοῦς δείπνου.

— Ὦ! τὴν λαίμαργον!

Ἀλλὰ τὰ χείλη τὰ μειδιῶντα, οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ μεστοὶ τρυφερότητος διαψεύδουσι τὸ βαρὺ τοῦτο ἐπίθετον. Καὶ τὸ παιδίον γελᾷ, προκαλοῦν διά τε τοῦ βλέμματος καὶ τοῦ νεύματος τὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἐπιτιθέμενον φιλάκι.

Ἡ κυρία Ἑρμίνη ἔλαβε γνῶσιν τῆς ποικιλωτάτης ταύτης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. Τὴν καρδίαν πεπληρωμένη αἰσθημάτων ἀρρήτων ἐπεδόθη ἀσμένως εἰς μακρὰς προσευχάς. Εὑρίσκουσα τὸ πρῶτον ἤδη ἐν τῷ βίῳ της πάντας τοὺς ἑτοίμους τύπους τῶν ἱερῶν βιβλίων της ἀνισχύρους εἰς τὸ νὰ ἑρμηνεύσωσι ὅλην τὴν ὁρμὴν τῆς ψυχῆς της, ἀνεζήτησεν ἐν τῇ ἁπλῇ καρδίᾳ της καὶ οὐδὲν

ἄλλο πρᾶγμα ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ ἢ μεγίστην διάχυσιν χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης.

Καὶ ἡ Μαρκέλλα ἠγέρθη τῆς κλίνης! Ἐπῆλθεν ἡμέρα, γλυκυτάτη ἡμέρα τοῦ χλιαροῦ φθινοπώρου, καθ' ἣν τὸ παράθυρον κεχρυσωμένον ὑπὸ ὠχρᾶς ἡλιακῆς ἀκτῖνος ἀνεῴχθη ὀρθάνοικτον, ἵνα φανῇ ὁ κυανοῦς οὐρανός, καὶ τὸ γλυκὺ φῶς κταέκλυσε τοὺς κροτάφους τῆς μικρᾶς ἀσθενοῦς, ὧν αἱ ὑποκύανοι φλέβες διέγραφον τὸ λεπτὸν αὐτῶν δίκτυον, κατέκλυσε τοὺς μεγάλους ὀφθαλμοὺς χρῶμα ἔχοντας λεπτοκαρύου, οἵτινες ἐκλείοντο ἐκ διαλειμμάτων ὑπὸ τῆς ἄγαν ζωηρᾶς λάμψεως, κατέκλυσαν τὰ ὕπωχρα χείλη της, ἅτινα ἐν τούτοις ἤρχισαν νὰ γίνωνται ῥοδοβαφῆ. Ἡ Μαρκέλλα περιεπάτησεν ἐν τῷ δωματίῳ κρατουμένη ἀπὸ τῶν ἐπίπλων διὰ τῶν δύο χειρῶν· ἐπειδὴ δὲ δὲν ἤθελε νὰ την ὑποβαστάσῃ ἄλλος τις, ἡ καρδία της ἔπαλλεν ἰσχυρῶς, εἶχε τὸ στόμα ἡμιάνοικτον ἵν' ἀναπνέῃ καὶ μειδιᾷ ταυτοχρόνως, ἐν ᾧ ἡ κυρία Ἑρμίνη παρηκολούθει ἀνησυχοῦσα, ἔχουσα ἡπλωμένους τοὺς βραχίονας ἵνα την περιλάβῃ, ἀγαλλομένη καὶ σεμνυνομένη διότι ἔβλεπε βαδίζον τὸ παιδίον ἐκεῖνο, οὗτινος δὲν ἦτο μὲν μήτηρ, ἀλλ' ὅπερ ὤφειλεν ὅμως εἰς αὐτὴν τὸ ζῆν.

Ἡμέραν τινὰ ἀρχομένου τοῦ χειμῶνος, ὅτε τὰ φύλλα τῶν δένδρων εἶχον ἤδη καταπέσῃ, ἡ κυρία Φαβροῦ καὶ ἡ κόρη της εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Ἑρμίνης καὶ ἐδέχθησαν ὑπὸ τῆς Μαρκέλλας, ἥτις ἀδιαλείπτως τας ἀνεζήτει. Ἡ καρδία τῆς μικρᾶς κόρης εἶχε λησμονήσῃ τὰ τραύματα, καὶ μόνας τὰς εὐεργεσίας ἐνεθυμεῖτο.

Αἱ δύο γυναῖκες κατεθορυβήθησαν ὀλίγον βλέπουσαι ἑαυτὰς πρὸ τῆς ὀρφανῆς· λίαν ὑψηλὴ ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν της, ἔτι δὲ μᾶλλον ἕνεκα τῆς ἰσχνότητος τῶν χαρακτήρων της καὶ τοῦ καλαμώδους σώματός της, ἐνδεδυμένη λευκὸν κοιτωνίτην ἐκ φλανέλλας κυανῆς ἁπλούστατον μέν, ἀλλὰ κομψότατα καὶ μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας κεκομμένον, ἡ Μαρκέλλα οὐδὲν κοινὸν εἶχε πλέον πρὸς τὸ παιδίον, ὅπερ ἔπλυνε τὰς πλάκας τοῦ μαγειρείου τοῦ γνωστοῦ καταστήματος. Ἡ εὐγένεια ἣν εἶχε κληρονομήσῃ παρὰ τῆς μητρός της, ἐξεδηλοῦτο καὶ ἐγίνετο πάλιν καταφανὴς ἤδη, ὅτε συνέζη μετ' ἀνθρώπων ἐχόντων ἀγωγὴν σύμφωνον πρὸς τὴν φύσιν αὐτῆς. Αἱ ἐρυθραὶ μὲν ἀλλὰ λεπτοφυέσταται χεῖρες, τὸ ἁπαλὸν δέρμα τῆς ἀναρρωνυούσης μικρᾶς, ἡ ἀβρότης τοῦ ἤθους ἥτις κατὰ τὰς σημερινὰς ἰδέας εἶνε ἐκ τῶν μεγίστων προσόντων τῆς κομψότητος, πάντα ταῦτα ἐξέπληττον τὰς κυρίας Φαβροῦ, μητέρα καὶ κόρην, αἵτινες ἠσθάνοντο τρόμον τινά, ἐνθυμούμεναι πῶς προσηνέχθησαν πρὸς τὸ ἀπολωλὸς παιδίον. Τότε πρῶτον ἡ μήτηρ τῆς Λουΐζης διενοήθη ὅτι ἡ Μαρκέλλα ἠδύνατο κάλλιστα νὰ εἶνε τέκνον οἰκογενείας ἀνηκούσης εἰς πολὺ ἀνωτέραν κοινωνικὴν βαθμίδα, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἐργατικὴν πάξιν, ὡς εἶχον κρίνῃ ἐν ἀρχῇ ἐκ τῆς ἁπλότητος καὶ τῆς εὐτελείας τῶν ἐνδυμάτων τῆς Μαρίας Μονφόρτ. Ἡ δυσαρέστησις ἥτις ἀπὸ τῆς φυγῆς τῆς Μαρκέλλας συνεταράσσετο ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας της, ἐξεδηλώθη τέλος διὰ τραχείας ἐκφράσεως.

— Τώρα ἐννοῶ, εἶπε μετὰ τοὺς πρώτους ἀσπασμοὺς καὶ τὰς πρώτας περιπτύξεις, γιατὶ θέλεις νὰ μένῃς ἐδῶ. Ἐδῶ κάθεσαι μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα, ἐν ᾧ ὅταν εἶσαι μὲ ἀνθρώπους πτωχοὺς σὰν καὶ 'μᾶς, πρέπει νὰ δουλεύῃς.

Δάκρυ ἀνέβλυσεν ἀπὸ τῶν βλεφάρων τῆς Μαρκέλλας, διότι οὐχὶ βεβαίως ἵν' ἀκούσῃ τοιούτους λόγους ἐπεθύμησε νὰ ἴδῃ τὴν εὐεργέτιδά της. Ἀμηχανοῦσα ἀπέβλεψε πρὸς τὴν θύραν ἣν ἔκλειε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἡ κυρία Ἑρμίνη, ἡ ἐξαίρετος αὕτη γυνή, ἥτις ἔκρινεν ὅτι θὰ ἦτο μᾶλλον ἀβρόφρον νὰ μὴ εἶνε παροῦσα ἐν τῇ συνεντεύξει ταύτῃ.

— Γιατί μού το λέτε αὐτό; εἶπεν ἱκετευτικῶς χειρονομοῦσα. Τὸ 'ξέρετε πολὺ καλά, κυρία, ὅτι σας ἀγαποῦσα πάντοτε πολύ, καὶ σας ἀγαπῶ ἀκόμη μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά.

Ἡ κυρία Φαβροῦ ἐσιώπα, διότι, ὡς πάντες οἱ δύστροποι ἄνθρωποι, βαρέως μάλιστα ἔφερε τὴν πικρὰν ἀλήθειαν.

— Ἂς εἶνε! εἶπε τέλος μετὰ χειρονομίας ἀποτρεπούσης ἅπαξ διὰ παντὸς πᾶν ὅ τι ἠδύνατο ἡ Μαρκέλλα νὰ τῇ εἴπῃ, ἐβαρέθηκες τοὺς παληοὺς σου προστάτας, εὑρῆκες ἄλλους, πάει καλά. Κύτταξε μόνο νὰ μείνῃς μαζί τους πολὺν καιρὸ καὶ « τὰ μάτια σου τέσσερα » νὰ μήν τους κάνῃς τὰ ἴδια, σὰν καὶ 'μᾶς. Τἄκουσες;

Ἡ Μαρκέλλα ἐταπείνωσε τὴν κεφαλὴν οὐδὲν ἔχουσα νὰ εἴπῃ, διότι ἡ βραχεῖα ὀκταέτις πεῖρά της δὲν ἐπήρκει εἰς τὴν εὕρεσιν ἐπιχειρημάτων ἐναντίον δολίου ἀντιπάλου.

Ἡ Λουΐζα παρεμβαίνουσα εἶπε πρὸς τὴν Μαρκέλλαν:

— Ἔχεις ὡραῖα φορέματα. Θὰ 'πᾷς ἐσωτερικὴ τώρα.

— Ὄχι, ἀπεκρίθη ἡ κορασίς, θὰ μείνω με τὴν κυρίαν Ἑρμίνην. Ὅταν δυναμώσω βλέπομε.

— Θὰ μάθῃς πιάνο; ἠρώτησεν ἡ Λουΐζα, ἧς τὸ κλειδοκύμβαλον ἦτο τὸ μόνον ὄνειρον τὸ οὐδέποτε, φεῦ! ἐκπληρωθέν.

— Δὲν εἰξέρω. Ὅ τι 'πῇ ἡ κυρία Ἑρμίνη. Ἐγὼ θὰ εἶχα καλλίτερα!...

— Ἀ! βέβαια εἶνε καλλίτερα παρὰ νὰ πλύνῃς πιάτα, μόνο ποὺ δὲν εἶνε τόσον χρήσιμον. Ἐλπίζω ὅμως ὅτι ἡ κυρία Ἑρμίνη θὰ σου ἐξασφαλίσῃ ἕνα καλὸ εἰσόδημα διὰ νὰ μὴ εὑρεθῇς ἔπειτα στενοχωρημένη καὶ νὰ ἔχῃς νὰ ζήσῃς! Προσπάθησε νὰ ἀκούῃς τὴν κυρίαν Ἑρμίνην περισσότερον ἀπὸ 'μᾶς, διότι ἂν την ἀφήσῃς καὶ φύγῃς, θὰ χάσῃς καὶ θὰ χάσῃς. Δὲν εἶν' εὔκολο νὰ βρίσκῃ κανεὶς ἀνθρώπους προθύμους νὰ του ἀ-

νοίγουν ὅταν κτυπᾷ τὴ νύκτα τὴν θύρα τους. Δὲν θά σου τύχῃ δυὸ φορὲς αὐτὴ ἡ εὐτυχία.

— Λουίζα, εἶπεν ἡσύχως ἡ Μαρκέλλα, μὲ πειράζεις πολύ, μὰ ἐγὼ σε ἀγαπῶ πολύ.

Ἡ κυρία Φαβροῦ ἠγέρθη λέγουσα:

— Τὸ λοιπόν, ἔχε 'γειά. Δὲ θὰ βρῇς καιρό, πιστεύω, νὰ ἔλθῃς νά μας ἰδῇς, καὶ 'μεῖς δὲ θὰ 'ξανάρθωμε . . .

— Γιατί; ἠρώτησε μετ' ἀθῳότητος ἡ Μαρκέλλα.

— Τί νὰ κάμω; Ἐγὼ ἔδωκα 'ς τὴν κυρία Ἑρμίνη ὅσα χαρτιὰ εἶχα φυλαγμένα γιὰ σένα. Δὲν εἶνε πολλὰ καὶ δὲ θὰ μάθῃς ἀπ' αὐτὰ πολλὰ πράγματα, ἀλλὰ ἐπειδὴ αὐτὰ εἶνε ὅλα ὅλα ὅσα ἔχεις, πρέπει νά τα φυλάξῃς. Τὰ ῥοῦχά σου δὲν τα χρειάζεσαι τώρα, σοῦδωσαν ἄλλα, θὰ τα δώσω σὲ καμμιὰ ζητιάνα . . .

Ἡ Μαρκέλλα ᾐσθάνθη τὸν λόγον τοῦτον εἰσδύσαντα εἰς τὴν καρδίαν της ὡς αἰχμὴν μαχαιρίου.

— Χαῖρε, εἶπεν ἡ Λουίζα διὰ τῆς ὑποστρύφνου φωνῆς της. Καλοπέρνα καὶ διασκέδαζε, κορίτσι μου.

Καὶ κύψασαι πρὸς τὸ παιδίον ἠσπάσθησαν τὴν παρειάν του ἀσπασμὸν τελείου ἀποχωρισμοῦ. Ὁ ἐπίσημος οὗτος ἀσπασμὸς ἐνεκολάφθη ἐπὶ τῆς παρειᾶς τῆς Μαρκέλλας ὡς ὕβρις, καὶ ὅτε ἀπέμεινε μόνη, ἔσπευσε διὰ τῆς χειρίδος της νὰ τὸν ἐξαλείψῃ.

— Λοιπόν! εἶπεν ἡ κυρία Ἑρμίνη εἰσερχομένη, ἀφ' οὗ προέπεμψε τὰς δύο κυρίας καὶ τας ὑπεχρέωσε μετὰ πολλῆς ἀγάπης νὰ ἐπανέλθωσι.

— Σεῖς εἶσθε καλή! ἀνεφώνησεν ἡ Μαρκέλλα δακρυρροοῦσα καὶ ὁρμῶσα νὰ ἐναγκαλισθῇ τὴν νέαν της φίλην.

Ὅτε δὲ ἡ Τριανταφυλλιά, ὀρθία καὶ εὐθυτενὴς ὡς στῦλος, ἔκλεισε τὴν κιγκλιδωτὴν τοῦ κηπαρίου θύραν ἐξακοντίζουσα λοξὸν βλέμμα κατὰ τῶν δύο ἀπερχομένων γυναικῶν, αὗται σταθεῖσαι παρετήρησαν τὴν μικρὰν κατοικίαν, ἧς τὸ μὲν ἰσόγειον δὲν ἐφαίνετο καλῶς, φρασσόμενον ὑπὸ τῆς κλεισθείσης θύρας, ἀλλὰ τὰ δωμάτια τῆς δευτέρας ὀροφῆς κεκοσμημένα διὰ λευκῶν παραπετασμάτων ἐνέφαινον εὐεξίαν καὶ πλοῦτον.

— Νά που ὑπάρχουν καὶ τυχεροὶ ἄνθρωποι! εἶπε ξηρῶς ἡ Λουίζα.

— Ἀχάριστη! ἀνεφώνησεν ἡ κυρία Φαβροῦ ἀναζητοῦσα τὸ μαντήλιόν της. Ἀχάριστη! σκληρόκαρδη!

Καὶ κατελήφθη ὑπὸ κλαυθμῶν, ἐν ᾧ ἡ κόρη της ἔνευεν εἰς τὸ λεωφορεῖον νὰ σταθῇ.

(Ἕπεται συνέχεια).

Η ΜΑΝΙΑ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΩΝ

Παρ' ἡμῖν ἡ συλλογὴ γραμματοσήμων θεωρεῖται ἔργον ἐντελῶς παιδικόν, καὶ οἱ συλλέκται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνήκουσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν· εἶνε νήπια, παιδάρια, κορασίδες, σπανίως νεάνιδες καὶ νεανίσκοι ἀμύστακες ἔτι. Ἐκ τῶν μεγάλων τίς καταδέχεταί ποτε νὰ καταναλώσῃ χρόνον καὶ χρῆμα πρὸς συλλογὴν καὶ τακτοποίησιν μικρῶν λιθογραφημένων χαρτίων;

Ναί, δὲν λέγω, πολλάκις συμβαίνει νὰ σᾶς ἀναρπάσῃ σοβαρός τις κύριος τὸν φάκελλον ἐπιστολῆς ἵνα περικόψῃ τὰ ἐπ' αὐτοῦ γραμματόσημα, καὶ κυρία τις σεβασμία θὰ σᾶς παρακαλέσῃ ἴσως νὰ νῆς συλλέγητε ὅσα σᾶς τύχωσι τοιαῦτα, ἀλλὰ βεβαίως οὔτε ἡ μὲν οὔτε ὁ δὲ τὰ θέλουσι δι' ἑαυτούς, ἀλλὰ διὰ τὸν υἱόν των, διὰ μικράν τινα ἀνεψιὰν ἢ διὰ γνώριμα παιδία, τὰ ὁποῖα τοὺς ἐφορτώθηκαν *νὰ τοὺς μαζεύουν*.

Ὥστε ἡ ἐργασία αὕτη ἐκτελουμένη ὑπὸ παίδων τυχαίως, ἀτέχνως, ἄνευ συστήματος, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ μόνον κατ' ἀμοιβαίαν μίμησιν καὶ χάριν παιδιάς, οὐδεμίαν ἀξίαν, οὐδὲ σπουδαιότητα ἔχει. Οἱ μικροὶ συλλέκται κατασκευάζουσιν ὀλιγοσέλιδα τετράδια ἐκ λευκοῦ χάρτου, ἐπιγράφουσιν ἐν ἑκάστῃ σελίδι ἀνορθογράφως ἐνίοτε τὸ ὄνομα ἑνὸς Κράτους, κολλῶσι δὲ κάτωθι διὰ λιπαροῦ ἐπαλείφοντες κόμμεος τὰ γραμματόσημα, ὅσα ἀνήκουσιν ἢ νομίζουσιν ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὰ ταχυδρομεῖα τοῦ Κράτους τούτου.

Οἱ δὲ τρόποι, δι' ὧν πορίζονται διάφορα εἴδη πρὸς πλουτισμὸν τῆς συλλογῆς των εἶνε ποικίλοι: ἢ ἀνταλλάσσουσιν ἐν τῷ σχολείῳ μετὰ τῶν συμμαθητῶν τὰ διπλᾶ γραμματόσημα, μὲ κίνδυνον τιμωρίας καὶ κατασχέσεως τῶν συναλλαγμάτων ἂν φωραθῶσιν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ἢ ἀγοράζουσι διὰ τῶν δεκαλέπτων, ἅτινα χορηγεῖ ἡ μητρικὴ στοργή, ἀπό τινος καταστήματος ἐν ᾧ πωλοῦνται σειραὶ γραμματοσήμων, ἢ τέλος συλλέγουσιν ἀπὸ συγγενῶν καὶ φίλων, οἵτινες ἔχουσιν ἀλληλογραφίας μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ὅταν δ' ἡ συλλογὴ ὑπερβῇ τῶν δευτέραν ἑκατοντάδα, τότε ἀρχίζουν αἱ ἀξιώσεις ἑνὸς Album διὰ τὰ γραμματόσημα, αὐξάνουσαι ὁλονέν, ἕως ὅτου τέλος ὁ ἀγαθὸς ἅγιος Βασίλειος εἰσακούσας τὴν αἴτησιν ἀποστέλλει διὰ μέσου πάππου τινὸς ἢ θείας τὸ ποθούμενον χρυσόδετον λεύκωμα.

Τότε ἄρχεται ἡ ἐν τῷ νέῳ βιβλίῳ μετακομιδὴ τῶν γραμματοσήμων τῇ ἐπιστασίᾳ καί τινος μεγαλητέρου, διότι ἀπαιτεῖ ὑπομονὴν καὶ προσοχήν, προσόντα ἥκιστα παιδικά. Τὰ γραμματόσημα ἀποκοπτόμενα ἀπὸ τῶν σελίδων τοῦ παλαιοῦ τετραδίου τίθενται ἐν τῷ ὕδατι ἵνα ἀποκολληθῇ ὁ ἐπ' αὐτῶν χάρτης καὶ ἀφοῦ διαγνωσθῶσι κατατάσσονται ἐν ταῖς σελίσι τοῦ λευκώματος κατὰ τὰς ἐπ' αὐτῶν ἀναγεγραμμένας ὁδηγίας. Ἐν τοῖς τελειοτέροις παρισινοῖς λευκώμασι τοῦ ἐκδότου

Ἀρθ. Μωρύ, ὅστις πωλεῖ μυριάδας ἀντιτύπων κατ' ἔτος, ἡ θέσις ἑκάστου γραμματοσήμου εἶνε σαφέστατα ὡρισμένη διὰ πλαισίου καὶ μικρᾶς περιγραφῆς ἐντὸς αὐτοῦ. Τὰ λευκώματα ταῦτα εἶνε ὄντως ἔργα ἐξόχου ὑπομονῆς καὶ τέχνης!

Κοινότατα γραμματόσημα ἐν Ἑλλάδι θεωροῦνται τὰ γαλλικὰ κατὰ πρῶτον, εἶτα τὰ αὐστριακά, τὰ γερμανικὰ καὶ τὰ ἰταλικά. Σπάνια δ' ἐννοεῖται εἶνε τὰ κατηργημένα, *ἀρχαῖα* καλούμενα ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν συλλεκτῶν καὶ τὰ προερχόμενα ἐκ μικρῶν ἢ μεμακρυσμένων ἐθνῶν μεθ' ὧν ἐλαχίστην ἐπικοινωνίαν ἔχει ἡ Ἑλλάς. Ὑπάρχουσι δέ τινα γραμματόσημα, πρὸς τὰ ὁποῖα ἐκ παραδόσεως ἰδιάζουσαν τρέφουσι στοργὴν οἱ Ἑλληνόπαιδες συλλέκται. Τίς ἐξ ὑμῶν δὲν ἐνθυμεῖται, ἂν συνέλεγέ ποτε γραμματόσημα, μετὰ πόσης συγκινήσεως καὶ χαρᾶς ἀπέκτησε τὸν ἐρυθρὸν κάστορα του Καναδᾶ, τὸν γνωστὸν καὶ περιζήτητον ὑπὸ τὸ θωπευτικὸν ὄνομα *τὸ ποντικάκι*!

Τίς δὲν ἔτυχέ ποτε νῦν ἔτι ν' ἀκούσῃ τὰ κορακιστικὰ παιδίων συνομιλούντων περὶ γραμματοσήμου διὰ τῶν ἰδίων ὀνομάτων, ἅτιν' ἀποδίδουσιν εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἀναλόγως τοῦ τύπου ἢ τοῦ σχήματος; *Ὁ σιδηρόδρομος, ὁ καβαλλάρης τῆς Ἀμερικῆς, τὸ πουλάκι τῆς Ἐλβετίας, τὰ βουνὰ τῆς Νικαράγουας, τὸ τρίγωνο τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, ἡ πάπια τῆς Αὐστραλίας*, εἶνε τόσοι τεχνικοὶ ὅροι πολυσήμαντοι μεταξὺ τῶν εἰδότων, ἀκατάληπτοι διὰ τοὺς ἀμαθεῖς.

Τοιαύτη εἶνε ἡ θέσις τῆς συλλογῆς γραμματοσήμων ἐν Ἑλλάδι. Πόσον θὰ ἐκπλαγῶσιν ὅμως οἱ μανθάνοντες εἰς ὁποίαν περιωπὴν ἔχει ἀνέλθῃ ἀλλαχοῦ τὸ παιδαριῶδες τοῦτο ἔργον!

Ὄχι μόνον οἱ ἡλικιωμένοι δὲν ἀπαξιοῦσι τὴν περὶ τὰ γραμματόσημα ἀσχολίαν, ὄχι μόνον ὑπάρχει ἴδιος κλάδος ἐμπορίου ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, ἐξ οὗ ἀποζῶσι χιλιάδες ἀνθρώπων, ὄχι μόνον Ἑταιρίαι καὶ Χρηματιστήρια εἰδικὰ ἔχουσι συσταθῇ, καὶ συγγράμματα περὶ γραμματοσήμων ἐκδίδονται, ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἀκόμη ἄνθρωποι δαπανῶντες ποσὰ ὑπέρογκα, μυθώδη πρὸς συλλογὴν τῶν ἀχρήστων τούτων λιθογραφημάτων, ἣν κατέστησαν ἴδιον ἔργον πλέον.

Ἄνδρες ἀξίας, ὡς ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς Pierre Zaccone, ψηφίζονται ὡς ἔχοντες καλλίστας συλλογάς. Ὁ ἰατρὸς Legrand ἐν Παρισίοις ἐκδοὺς ἐσχάτως μελέτην περὶ τῶν Ἰαπωνικῶν γραμματοσήμων, κέκτηται συλλογὴν ἐξ 100,000 γραμματοσήμων. Ὁ κ. Ἀρθ. Ροτσχίλδ, ὁ πρύτανις τῶν ἐν Γαλλίᾳ συλλεκτῶν ἔχει συλλογὴν ἀξίας *διακοσίων χιλιάδων φράγκων*, περιλαμβανομένην ἐντὸς ἑκατοντάδος χρυσοτεύκτων τόμων. Ὁ κ. Ροτσχίλδ πρὸς τούτοις ἐν τῇ ὑψίστῃ αὐτοῦ στοργῇ πρὸς τὰ γραμματόσημα ἔσχε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συστάσεως ἑταιρίας Γραμματοσημολογικῆς ἐν Παρισίοις, ἧς προεδρεύει. Ἡ ἑταιρία αὕτη, ἀριθμοῦσα πλεῖστα τακτικά, ἔκτακτα καὶ ἀντεπιστέλλοντα μέλη, σκοπὸν ἔχει τὴν μελέτην τῶν διαφόρων γραμματοσήμων ἐν σχέσει πρὸς τὴν χρονολογίαν, τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν γεωγραφίαν, πρὸς τὴν γλωσσολογίαν καὶ τὴν καλλιτεχνίαν. Ἡ Ἑταιρία αὕτη ἐκδίδει ἴδιον δελτίον κατ' ἔτος, ἤρξατο δὲ ἤδη συντάττουσα, ἐν εἴδει λεξικοῦ, διεθνῆ κατάλογον τῶν γραμματοσήμων.

Ἀλλὰ τῆς πλουσιωτέρας συλλογῆς γραμματοσήμων κύριος ἀναμφιλέκτως εἶνε ὁ εὐτυχὴς υἱὸς τῆς δουκίσσης de Galliera, ὅστις ἔχει δαπανήσει χάριν αὐτῆς μέχρι τοῦδε — πόσα νομίζετε; — *ἐν ἡμισυ ἑκατομμύριον φράγκων!!* Ὁ Κροῖσος οὗτος τῶν γραμματοσήμων ἔχει ἴδιον γραφεῖον συναλλαγῶν, διεκπεραιωτάς, μεσίτας, βιβλιοφύλακα τῶν τριακοσίων τόμων τῆς συλλογῆς του, σμῆνος ὑπαλλήλων.

Εἰς οὐδένα ὅμως ἐπιτρέπει τὴν θέαν τῆς συλλογῆς του καὶ σκοπεῖ μόνον νὰ τὴν ἐκθέσῃ, ὅταν συμπληρωθῇ καὶ ταξινομηθῇ τελείως, ἀλλ' ἡ ἐργασία αὕτη θ' ἀπαιτήσῃ, λέγουσιν, ἀκόμη . . . ἐννέα ἔτη!

Δὲν σᾶς φαίνονται ἀπίστευτα πάντα ταῦτα;

Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ πρὸς τὰ γραμματόσημα στοργὴ δὲν εἶνε κατωτέρα τῆς ἐν Γαλλίᾳ· οἱ Ἄγγλοι μάλιστα ἐν τῷ ἰδιάζοντι χαρακτῆρι αὐτῶν ἐφευρίσκουσι παράδοξα τεχνάσματα πρὸς πλουτισμὸν τῶν συλλογῶν των. Οὕτω τραπεζίτης ἐν Λονδίνῳ ὑποσχεθεὶς νὰ χαρίσῃ πρὸς νεαρὸν ἀνεψιόν του καλὴν συλλογὴν γραμματοσήμων ἐπενόησε τὸν ἑξῆς τρόπον πρὸς εὐθηνοτέραν προμήθειαν αὐτῶν· ἐδημοσίευσεν ἐν ταῖς ἀγγελίαις τῶν «Times» τὴν ἑξῆς γνωστοποίησιν:

Γάμος. — *Δεσποινὶς ἡλικίας εἴκοσιν ἐτῶν, μελαγχρινή, εὔμορφος, ἔχουσα προῖκα τριάκοντα χιλιάδων λιρῶν, καὶ μέλλουσα κληρονόμος ἑτέρων ὀγδοήκοντα χιλιάδων, δέχεται νὰ νυμφευθῇ ἄνδρα ἔντιμον, ἔστω καὶ ἄνευ περιουσίας. Ἐπιστολαὶ δεκταὶ μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς πρὸς τὴν Διεύθυνσιν: Μ. Η. ἐν τῷ γραφείῳ τῆς ἐφημερίδος.*

Διὰ τοῦ εὐφυοῦς τούτου στρατηγήματος ὁ ἀγαθὸς θεῖος μετὰ ἕνα μῆνα κατώρθωσε νὰ δωρήσῃ εἰς τὸν ἀνεψιόν του λαμπρὰν συλλογὴν ἐξ εἰκοσιπέντε χιλιάδων γραμματοσήμων πάσης ἐθνικότητος.

Ἕτερος συλλέκτης Ἄγγλος ἐπιθυμῶν νὰ συναθροίσῃ ὡς πλεῖστα γραμματόσημα ἀμεταχείριστα κατεχώρισε τὴν ἑξῆς ἀγγελίαν ἐν τοῖς κυριωτέροις δημοσιογραφικοῖς φύλλοις τοῦ Λονδίνου:

«**Ἔκτακτος εὐκαιρία!** — *Μὲ εἴκοσι μόνον λεπτὰ (Two pence) εἰς γραμματόσημα παντὸς ἔθνους ἀποστελλόμενα πρὸς τὴν διεύθυνσιν X. B. Z. ἐν τῷ γραφείῳ τῆς ἐφημερί-*

δος, ἕκαστος δύναται νὰ ἀποκτήσῃ λαμπρὰν εἰκόνα τοῦ Ναπολέοντος Γ. χαραχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ χαράκτου Barre.»

Πλεῖστοι ἐκ διαφόρων τόπων ἔσπευσαν νὰ ἐπωφεληθῶσι τῆς εὐκαιρίας. Ἀλλ' ὁποία ἔκπληξις, ὅταν ἔλαβον εἰς ἀπάντησιν ἓν γαλλικὸν γραμματόσημον τοῦ ἑνὸς λεπτοῦ, ὅπερ ἀληθῶς ἔφερε τὴν μορφὴν τοῦ Ναπολέοντος χαραχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Barre.

Πολλοὶ ἐπωφελοῦνται καὶ τῶν πολιτικῶν μεταβολῶν, ὅπως κερδοσκοπήσωσιν ἐν τοῖς γραμματοσήμοις· οὕτω μνημονεύεται πάλιν Βρετανός τις ἔμπορος, ὅστις ἐπλούτησεν ἀγοράσας μικρὸν πρὸ τῆς Ἰταλικῆς Ἑνώσεως πλεῖστα γραμματόσημα τῶν μικρῶν κρατῶν τῆς Τοσκάνης, Νεαπόλεως, Λούκας κλπ. ἅτινα καταργηθέντα κατόπιν καὶ δυσεύρετα γενόμενα αὐτὸς ἐπώλησε κατὰ μικρὸν εἰς ὑπερόγκους τιμάς.

Ἐν Παρισίοις λειτουργεῖ πλουσιώτατον χρηματιστήριον γραμματοσήμων. Ἐν αὐτῷ αἱ ἀγοραπωλησίαι γίνονται καθ' ἑκατοντάδας, ἐνίοτε καὶ κατὰ χιλιάδας γραμματοσήμων... καὶ φράγκων.

Τὸ περίεργον δὲ εἶνε ὅτι ὅπως αἱ μετοχαὶ καὶ τὰ χρεώγραφα, οὕτω καὶ τὰ γραμματόσημα κυκλοφοροῦσιν ὑπερτιμημένα ἢ ὑποτιμημένα ἀναλόγως τῆς ζητήσεως ἢ τῆς σχετικῆς ἐλλείψεως ἑκάστου εἴδους. Εἶνε ἑβδομὰς καθ' ἣν ὑπερτιμῶνται τὰ γραμματόσημα τῆς Κολομβίας αἴφνης. Οἱ ἔμποροι ζητοῦσι παρὰ τῶν ἀνταποκριτῶν αὐτῶν τοιαῦτα· φέρονται πολλὰ εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ οὕτω πάλιν ὑποτιμῶνται, ἄρχεται δὲ ἡ ὑπερτίμησις ἄλλου εἴδους καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ποία δὲ νομίζεται ὅτι εἶνε ἡ ἀξία σπανίων τινῶν καὶ δυσευρέτων γραμματοσήμων; ἀπίστευτος, μυθώδης πολλάκις.

Σπανιώτατον ἐκ τῶν γαλλικῶν γραμματοσήμων θεωρεῖται τὸ τοῦ 1 φράγκου πορτοκαλλόχροον τοῦ 1849. Πωλεῖται δὲ τοῦτο ἐν τοῖς χρηματιστηρίοις ἀμεταχείριστον μὲν 200 φρ· μεταχειρισμένον δὲ ἀντὶ 60 φρ.

Τὸ μεξικανικὸν γραμματόσημον τοῦ Γουαδαλαξάρα λευκὸν $^1/_2$ real 1867 πωλεῖται μεταχειρισμένον ἀντὶ 250 φρ.

Τὸ στρογγύλον μαῦρον ἢ κίτρινον τῆς Ἀγγλικῆς Γουϊάννης ἐκτύπωσις τοῦ 1850 ἀξίζει μεταχειρισμένον 375 φρ.

Τὸ τηλεγραφικὸν γραμματόσημον τῆς Βαυαρίας τοῦ 1870 τιμᾶται καινουργὲς φρ. 120. Τὸ κόκκινον ἱσπανικὸν τοῦ 1851 2 ρεαλίων φρ. 250 καινουργὲς καὶ 100 μεταχειρισμένον.

Τῆς Ἀδάνης ἡ πρώτη ἐκτύπωσις ἀνταλλάσσεται πρὸς ἓν χιλιόφραγκον χαρτονόμισμα.

Ἀλλὰ τὸ μᾶλλον δυσεύρετον, ὁ βασιλεὺς τῶν γραμματοσήμων τιμώμενον ὡρισμένως *χίλια πεντακόσια φράγκα*, εἶνε τὸ τῆς νήσου τοῦ ἁγ. Μαυρικίου, 1850, κόκκινον ἢ κυανοῦν, καινουργὲς ἢ μὴ, ἀρκεῖ νὰ φέρῃ ἐντετυπωμένας ὡς σύμβολον τὰς λέξεις: Post office.

Ἐκ τῶν ἑλληνικῶν γραμματοσήμων σπανιώτερα εἶνε βεβαίως τὰ τῆς πρώτης ἐκτυπώσεως γενομένης ἐν Παρισίοις τῷ 1861, καὶ ἐκ τούτων πάλιν σπανιώτατον εἶνε τὸ ῥοδόχρουν τῶν 80 λεπτῶν. Τὰ γραμματόσημα ταῦτα γνωρίζονται τῶν λοιπῶν ὑπὸ ἐξησκημένου μόνον ὀφθαλμοῦ ἐκ τῆς λεπτοτέρας ἐργασίας, ἣν ἔχει ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἑρμοῦ κατὰ τὰς παρειὰς καὶ τὴν σιαγόνα.

Περιεργότατα ἐπίσης καὶ βεβαίως πολύτιμα διὰ τοὺς φιλοτέχνους συλλέκτας, εἶνε τὰ κατὰ τὸ 1880 κυκλοφορήσαντα, κίβδηλα τῶν 20 λεπτῶν κυανᾶ, ἅτινα ἐπήγαγον τὴν κατάργησιν τοῦ εἴδους τούτου. Ἀγνοῶ ἂν ὁ κ. Ροτσχὶλδ ἔχῃ τοιαῦτα ἐν τῇ πλουσίᾳ συλλογῇ του.

Σπανιώτατα εἶνε καὶ τὰ τῶν Ἰονίων νήσων γραμματόσημα ἐπὶ ἀγγλικῆς προστασίας τρία τὸν ἀριθμόν: κίτρινον, κυανοῦν καὶ ῥοδόχρουν φέροντα τὴν κεφαλὴν τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας καὶ ἑλληνιστὶ τὴν ἐπιγραφήν: Ἰονικον Κρατος.

Ἀγνοῶ ὅμως ὁποία εἶνε ἡ ἀξία τῶν γραμματοσήμων τούτων ἐν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς Χρηματιστηρίοις· ἐνταῦθα νομίζω πωλοῦνται ἀντὶ 1—2 δραχμῶν ἕκαστον.

Ἐκτὸς τῶν συλλεγόντων γραμματόσημα πρὸς πλήρωσιν χρυσοδέτων λευκωμάτων, ὑπάρχουσι καί τινες προορίζοντες ταῦτα πρὸς ἄλλον ὅλως διάφορον σκοπόν. Οὕτως ἐξέθηκέ τις ποτὲ πρὸς πώλησιν ἐν Παρισίοις ἐξάφυλλον paravent κεκοσμημένον διὰ πολυποικίλων ἀραβουργημάτων ἐκ γραμματοσήμων. Ἐν τῷ καθολικῷ μοναστηρίῳ τῶν Chartreux de Gand οἱ ἐπισκέπται θαυμάζουσιν ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ἐντευκτηρίου παράδοξον μωσαϊκὸν ἐξ ὁλοκλήρου κατεσκευασμένον διὰ *ταπισσαρίας* γραμματοσήμων. Οἱ μοναχοὶ δι' ἡρωϊκῆς ὑπομονῆς συνήθροισαν καὶ ἐπεκόλλησαν σχεδὸν ἓν ἑκατομμύριον γραμματοσήμων παντοειδῶν, ἅτινα διὰ τῶν διαφόρων συνδυασμῶν τῶν χρωμάτων καὶ σχημάτων εἰκονίζουσιν τοπογραφίαν κινεζικήν, πύργον ἱσπανικόν, ἑλβετικὴν καλύβην, σκύλους, πτηνά, ψυχάς, ἄνθη, δένδρα, ἓν περίπτερον, τέλος χίλια πράγματα χαρίεντα καὶ ποικίλα. Καὶ κάτωθεν ὅλων αὐτῶν διὰ γραμματοσήμων πάλιν ἀναγράφεται ἐν εἴδει ἀφιερώσεως ἡ εὐσεβὴς λατινικὴ ἐπιφώνησις: *Ad Majorem Dei Gloriam*.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ὑπομονητικῶν μοναχῶν, οἵτινες ἐχρησιμοποίησαν τὰ γραμματόσημα πρὸς παρηγορίαν τῆς ἀργίας των καὶ στολισμὸν τῆς μονῆς των, τίς θὰ ἐπίστευέ ποτε ὅτι καὶ οἱ ἐρωτευμένοι ἤρξαντο μεταχειριζόμενοι τὰ γραμματόσημα ἀντὶ τῶν ἀνθέων, ὡς μυστικὴν γλῶσσαν ἀμοιβαίων αἰσθημάτων καὶ συνεννοήσεων; Καὶ ὅμως ἀναλόγως τοῦ τρόπου καὶ τῆς θέσεως καθ' ἣν ἐπικολλᾶται τὸ γραμματόσημον ἐπὶ κοινοῦ τινος φακέλλου ὁ εἷς λέγει πρὸς τὸν ἄλλον ὅ,τι θέλει νὰ εἴπῃ. Οὕτως ἂν τὸ γραμματόσημον εἶνε κεκολλημένον ἀριστερὰ εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς ἐπιγραφῆς σημαίνει: «*Σ' ἀγαπῶ*», ἂν εἶνε ἀνεστραμμένον σημαίνει: «*Σὲ μισῶ*», ἂν εἶνε πλαγίως τεθειμένον σημαίνει «*Μ' ἀγαπᾷς;*» Ἂν εἶνε εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ φακέλλου ὀρθὸν θὰ εἴπῃ: «*Ἡ καρδία μου ἀνήκει εἰς ἄλλον*» ἀνεστραμμένον: «*Γράψε μου ταχέως*» πλαγίως «*Ὄχι, ποτέ!*» κλπ.

Τί παράδοξος χρησιμοποίησις! οὐδὲ θὰ διήρχετο κἂν ἐκ τῆς διανοίας τοῦ ἐφευρέτου τῶν γραμματοσήμων τοῦ μακαρίτου σὶρ Ἀρθούρου Χίλλ, ὅτι δημιουργῶν τὰ μικρὰ ταῦτα χαρτία μόνον χάριν τοῦ Ἑρμοῦ θὰ ἐξυπηρέτει καὶ τὸν πονηρὸν Ἔρωτα.

Καὶ ἐπειδὴ περὶ τῆς ἐφευρέσεως τῶν γραμματοσήμων ὁ λόγος εἶνε ἄξιος σημειώσεως ὁ τρόπος καθ' ὃν συνέλαβε τὴν ἰδέαν ταύτην ὁ Ροβέρτος Χίλλ.

Κατὰ τὸ 1837, ἐν βορείῳ τινὶ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἀγγλίας εἷς ὁδοιπόρος ἐζήτει ἀνάπαυσιν ἐν ἀθλίῳ πανδοχείῳ. Ἐκάθητο κεκλιμένος παρὰ τῇ ἑστίᾳ ὅτε ὁ ταχυδρόμος εἰσῆλθε φέρων ἐπιστολὴν πρὸς τὴν ξενοδόχον, ξανθὴν καὶ χαρίεσσαν κόρην. Ἔλαβεν ἐκείνη τὸν φάκελλον, παρετήρησε προσεκτικῶς τὴν ἐπιγραφὴν καὶ ἠρώτησε τὸ ἀντίτιμον τοῦ ταχυδρομικοῦ τέλους.

— Δύο σελλίνια, εἶπεν ὁ γραμματοκομιστής.

— Ἀχ! ἀπεκρίθη ἡ νεᾶνις, εἶνε πολὺ ἀκριβά, δὲν μπορῶ νὰ δώσω τόσα χρήματα.

— Καλά, καλά, παίρνω τὸ λοιπὸν πίσω τὸ γράμμα, καὶ ὁ κομιστὴς ἡτοιμάζετο νὰ ἀπέλθῃ, ὅτε ὁ ὁδοιπόρος συγκινηθείς, μεθ' ὅλας τὰς διαμαρτυρήσεις τῆς κόρης προσήνεγκεν αὐτὸς τὰ δύο σελλίνια. Ἀπορῶν δὲ ἠρώτησε κατόπιν τὴν νέαν διατὶ δὲν ἔσπευδε ν' ἀποσφραγίσῃ τὸ γράμμα, κ' ἐκείνη τῷ ἐξεμυστηρεύθη, ὅτι ἡ ἐπιστολὴ προήρχετο ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ της, ἀλλ' ὅτι, ἐπειδὴ ἦσαν πτωχότατοι καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ πληρώσωσι ταχυδρομικὰ τέλη τόσον ὑπέρογκα, συνενοοῦντο δι' ἰδίων τινῶν σημείων, ἅτινα ἐχάρασσον ἔξωθεν ἀπὸ τοῦ φακέλλου, ἠρνοῦντο δ' εἶτα ἅμ' ἀνεγίνωσκον ταῦτα νὰ παραλάβωσι τὴν ἐπιστολήν.

Μετά τινας ἡμέρας ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων, προτάσει τοῦ σὶρ Ἀρθούρου Χίλλ, ὅστις ἦτο αὐτὸς ὁ ὁδοιπόρος καὶ μέλος τῆς Βουλῆς, ἐψήφιζε γραμματόσημον διὰ τὴν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἀλληλογραφίαν 1 *πέννας*. Ταχέως δὲ καὶ τὰ λοιπὰ κράτη ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα τῆς Ἀγγλίας. Ἐν Γαλλίᾳ τὰ πρῶτα γραμματόσημα ἐξετυπώθησαν τῷ 1849, φέροντα τὴν μορφὴν στεφανηφόρου δημοκρατίας, ἐν Πρωσσίᾳ τῷ 1850, ἐν Αὐστρίᾳ ὁμοίως, ἐν Ἑλβετίᾳ τῷ 1843, ἐν Βελγίῳ τῷ 1849, ἐν Ἱσπανίᾳ τῷ 1850, ἐν Ρωσσίᾳ τῷ 1845, ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ εἰσήχθη τελευταῖον πάντων τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ἡ χρῆσις τῶν γραμματοσήμων, μόλις ἀπὸ τοῦ 1862.

Τὰ διάφορα εἴδη τῶν γραμματοσήμων εἶνε ἄπειρα κατὰ τὴν ποικιλίαν, δύνανται ὅμως νὰ περιληφθῶσιν ἰδίως εἰς τέσσαρας κλάσεις: 1) τὰ ἔχοντα τὴν μορφὴν βασιλεύοντος ἢ πολιτικοῦ ἄρχοντος 2) τὰ ἔχοντα τὰ ἐθνικὰ σήματα τοῦ ἔθνους εἰσὸ ἀνήκουσι 3) τὰ φέροντα ἐν τῷ κέντρῳ ἀναγεγραμμένην τὴν ἀξίαν αὐτῶν 4) τὰ εἰκονίζοντα συμβολικήν τινα παράστασιν ἢ ἀλληγορικὴν μορφήν.

Τὰ πλεῖστα τοῦ γραμματοσήμου ἔχουσι σχῆμα ὀρθογώνιον, τινὰ τετράγωνον ἢ πλατύ, τὰ παλαιὰ τῆς Εὐέλπιδος Ἄκρας ἦσαν τρίγωνα, ὠοειδὲς δὲ σχῆμα ἔχουσι τὰ ἐπ' αὐτῶν τῶν φακέλλων τετυπωμένα, μὴ ὄντα νῦν ἐν μεγάλῃ χρήσει πλέον.

Τὰ πολυαριθμότατα καὶ ποικιλώτατα γραμματόσημα ἐξ ὅλων τῶν ἐθνῶν τοῦ κόσμου ἔχουσιν αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ὑπὲρ τὰ 300, ἐκ δὲ τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν πρώτη ἔρχεται ἡ Ἱσπανία ἐκδοῦσα ἄχρι τοῦδε ὑπὲρ τὰ 250, δευτέρα ἡ Γαλλία περίπου 200 καὶ τρίτη ἡ Ἀγγλία 125.

Σύμπαντα τὰ γραμματόσημα τῆς Εὐρώπης ἀνήκοντα εἰς 61 διάφορα κράτη ἢ ἐπαρχίας ἀνέρχονται ἤδη εἰς 3,500 περίπου. Τὰ τῆς Ἀσίας εἰς 500 περίπου 18 διαφόρων κρατῶν. Τὰ τῆς Ἀφρικῆς εἰς 400, 20 κρατῶν. Τὰ τῆς Ὠκεανίας εἰς 400, 15 χωρῶν, τὰ τῆς Β. Ἀμερικῆς 1200, 37 χωρῶν, τὰ τῆς Ν. Ἀμερικῆς 650, ἀνήκοντα εἰς 17 διαφόρους ἐθνικότητας. Ὥστε σύμπαντα τὰ ἄχρι τοῦδε καθ' ὅλον τὸν κόσμον κυκλοφορήσαντα γραμματόσημα ἀνέρχονται εἰς 7,000 περίπου, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐπιστολικῶν δελταρίων, ἀνήκουσι δὲ εἰς 168 διάφορα ἔθνη ἢ χώρας. Καθ' ἡμέραν ὅμως πολλαπλασιάζονται.

Αἱ συλλογαὶ τῶν μεγάλων συλλεκτῶν περιλαμβάνουσι πολὺ μεγαλήτερον ἀριθμὸν γραμματοσήμων καὶ χωρὶς νὰ εἶνε ἔτι πλήρεις, διότι προστίθενται ἐν αὐταῖς οὐ μόνον πᾶσαι αἱ λεπτότεραι ποικιλίαι ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ γραμματοσήμου, ὥστε πολλάκις κολλῶνται δέκα τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ἀλλὰ ἀκόμη δὲν ἐξαιροῦνται καὶ αὐταὶ αἱ κατὰ καιροὺς παραποιήσεις ἔντεχνοι ἢ ἄτεχνοι, γενόμεναι ὅπως κυκλοφορήσωσιν ὡς γνήσια ἐν τοῖς ταχυδρομείοις, ἢ ἁπλῶς ὅπως ἀπατήσωσι τοὺς συλλέγοντας, διότι πλεῖστα ἐργοστάσια ὑπάρχουσιν ἐν Γερμανίᾳ ἰδίως παράγοντα κίβδηλα γραμματόσημα σπανίων εἰδῶν, φέροντα δ' ἔτι καὶ τὴν ταχυδρομικὴν σφραγῖδα, ὡς ἂν ἦσαν ἀληθῶς μεταχειρισμένα διὰ ν' ἀποφεύγωσι πᾶσαν ποινικὴν καταδίωξιν ἐπὶ παραχαράξει.

Καὶ λοιπὸν τόσοι καὶ τόσοι ἄνθρωποι ἐργάζονται, ἐξοδεύουσι, κοπιάζουσι καὶ συγκινοῦνται, ἴσως καὶ καταστρέφονται χάριν τῶν χρωματιστῶν αὐτῶν εἰκονισματίων, ἅτινα ἐφεῦρεν ὁ σὶρ Ρολλάν-

δος Χίλ, ἁπλῶς καὶ μόνον πρὸς εὐκολίαν τῶν ἀλληλογραφούντων.

Ὦ ἀνθρωπίνη ματαιότης!

Δ'

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ΤΑ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ

Ε' — ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Βαθμιαία κατάπτωσις τῶν διανοητικῶν δυνάμεων καὶ ἀποκτήνωσις τοῦ ἀνθρώπου.—Διάφοροι νευρικαί, ἐγκεφαλικαὶ καὶ φρενικαὶ παθήσεις ὀφειλόμεναι εἰς χρονίαν διὰ τοῦ οἰνοπνεύματος δηλητηρίασιν.—Διαφορότροπος ἐκδήλωσις τῶν φρενικῶν παθήσεων. — Φαινόμενα τῆς χρονίας διὰ τοῦ *οἴνου* δηλητηριάσεως. — Φαινόμενα τῆς χρονίας διὰ τῆς *ῥακῆς* καὶ τῶν *ἰσχυρῶν οἰνοπνευμάτων* δηλητηριάσεως.—Φαινόμενα τῆς χρονίας διὰ τοῦ *ἀψινθίου* δηλητηριάσεως.

Οὐδένα διαφεύγει ἡ μεγίστη σπουδαιότης τῶν παθήσεων τούτων, αἵτινες ἀποβλέπουσιν οὐ μόνον αὐτοὺς τοὺς καταχραστάς, ἀλλὰ καὶ τὴν κοινωνίαν ἅπασαν. Ἐνταῦθα εὑρύνεται ὁ κύκλος τῆς ἐπιβλαβοῦς ἐνεργείας τοῦ οἰνοπνεύματος. Μέχρι τοῦδε ἅπασαι αἱ περιγραφεῖσαι ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ βλάβαι δὲν ἀποβλέπουσι καὶ δὲν ταλαιπωροῦσιν ἢ αὐτὸν τὸν ἔνοχον, αὐτὸν τὸν καταχραστὴν ἀτομικῶς. Αἱ κατωτέρω ὅμως βλάβαι ἀποβλέπουσι καὶ ἐνδιαφέρουσι μεγάλως καὶ αὐτὴν τὴν κοινωνίαν, διότι τὰ θύματα ταῦτα τοῦ οἰνοπνεύματος δυνατὸν ν' ἀποβῶσι πολυειδῶς ἐπικίνδυνα εἰς αὐτήν.

Ὄντως πασῶν ἡ λυπηροτέρα καὶ σοβαρωτέρα ἐπιρροὴ τοῦ οἰνοπνεύματος εἶνε ἡ ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν διανοητικῶν λειτουργιῶν αὐτοῦ. Ἡ κατάπτωσις τῶν πνευματικῶν δυνάμεων μοιραίως παρακολουθεῖ τὴν φθορὰν ταύτην καὶ τὸν μαρασμὸν τοῦ σώματος.

Οὕτως ἡ μνήμη βαθμηδὸν ἀποχαιρετᾷ τὸν καταχραστὴν τῶν οἰνοπνευμάτων δὲν δύναται οὗτος νὰ ἐνθυμηθῇ γεγονότα πρὸ ὀλίγου μόλις συμβάντα καὶ ἐπαναλαμβάνει συχνάκις τὰ αὐτά. Ἡ βούλησις καθίσταται ἀδεβαία καὶ ἀσταθής.

Ὁ λόγος καὶ ἡ διανόησις συγχύζονται, μαραίνονται, σβύνονται ἢ τοὐναντίον διαστρέφονται καὶ ἐντελῶς διαταράσσονται ἀποτελοῦντες διαφόρους μορφὰς φρενικῶν νοσημάτων. Οἱ ἀσθενεῖς οὗτοι ἐν ἀρχῇ εἰσὶν ἀναίσθητοι καὶ ἀδιάφοροι πρὸς πάντα τὰ περικυκλοῦντα αὐτοὺς ἀντικείμενα, ἐνῷ ὑπὸ τὴν φαινομενικὴν ταύτην ἠρεμίαν ὑποκώφως ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ τελεῖται παθολογικὴ ἐπεξεργασία ἐκδηλουμένη κατὰ διαλείμματα ὑπὸ παραδόξων ὀπτασιῶν καὶ φασμάτων, ὑπὸ παραισθήσεων, καὶ ὑπὸ ὀνείρων χαλεπῶν καὶ φοβερῶν διαταραττόντων καὶ διακοπτόντων συχνάκις τὴν ἡσυχίαν αὐτῶν εἴτε ἐν ἐγρηγόρσει, εἴτε ἐν ὕπνῳ εὑρισκομένων. Οἱ ἀσθενεῖς πλέον οὗτοι νομίζουσιν, ὅτι εἰσὶ διαρκὲς ἀντικείμενον προσβολῆς ἀοράτων ἐχθρῶν καὶ καταλαμβάνονται συνήθως ὑπὸ βαθείας μελαγχολίας καὶ ἡσύχων παραληρημάτων.

Αἱ παραισθήσεις δὲ καὶ τὰ ἥσυχα ταῦτα παραληρήματα πολλάκις αἴφνης ἀλλάσσουσιν ἐντελῶς χαρακτῆρα καὶ ἰσχὺν καὶ μετατρέπονται εἰς βίαια καὶ ταραχώδη παραληρήματα, μετὰ γενικῆς μανιώδους διεγέρσεως, μετὰ τρόμου τῶν μελῶν καὶ μετὰ βιαίων ἄλλων πράξεων· τοῦθ' ὅπερ οἱ ἰατροὶ καλοῦσιν *ὀξεῖαν τρομώδη παραφροσύνην τῶν οἰνοποτῶν* (delirium tremens).

Ἄλλοτε πάλιν τὰ δηλητηριώδη φαινόμενα τοῦ οἰνοπνεύματος ἐκδηλοῦνται δι' ἐπανειλημμένων ἰσχυρῶν σκοτοδινιῶν καὶ λιποθυμιῶν συνοδευομένων μετὰ τρόμου καὶ ἀκουσίων σπασμωδῶν κινήσεων τῶν χειρῶν, τῶν ποδῶν καὶ τῆς κεφαλῆς, αἵτινες ἐντεινόμεναι συνιστῶσιν εἶδος *χορείας ἐξ οἰνοπνεύματος* συνοδευομένης κατὰ διαλείμματα μετὰ προσβολῶν ὑπὸ γενικῶν σπασμῶν, μεταμορφουμένων οὐχὶ σπανίως εἰς ἀληθεῖς προσβολὰς *ἐπιληψίας* (σεληνιασμοῦ).

Πόσοι καταληπτικοὶ δὲν ἀναφέρονται θύματα τῆς πρὸς τὸ οἰνόπνευμα ἐξαιρετικῆς ἀγάπης αὐτῶν τούτων ἢ τῶν γονέων αὐτῶν! Διότι ὄντως πολλὰ ὄντα ἀθῶα ἐντελῶς ὀφείλουσι τὸ δεινὸν καὶ οἰκτρὸν αὐτῶν τοῦτο πάθος εἰς ἁμαρτίας γονέων! Ἀλλὰ περὶ τούτου κατωτέρω ἔσται ὁ προσήκων λόγος.

* * *

Ἅπασαι αὗται αἱ ἐκ τῶν οἰνοπνευμάτων ἀλλοιώσεις καὶ βλάβαι βεβαίως δὲν ἐκδηλοῦνται ταὐτοχρόνως καὶ ἀθρόως ὑφ' ὅλας αὐτῶν τὰς μορφὰς ἐπὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀτόμου. Οἱ μὲν ὑφίστανται μᾶλλον τὰς τοιάσδε ἢ τοιάσδε βλάβας, ἄλλοι δὲ ἄλλας ὑπὸ ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν μορφήν, κατ' ἄλλοτε ἄλλον βαθμὸν ἐντάσεως· ἄλλοτε δὲ ἐπέρχονται αἱ διάφοροι βλάβαι ποτὲ μὲν ταχύτερον, ποτὲ δὲ βραδύτερον. Αἱ ποικιλίαι καὶ παραλλαγαὶ αὗται ὀφείλονται κυρίως ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὸ εἶδος καὶ τὴν ποιότητα τοῦ λαμβανομένου οἰνοπνεύματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν φύσιν, τὴν σύστασιν καὶ τὴν κρᾶσιν τῶν οἰνοποτῶν. Ἐνίοτε μάλιστα τὰ φαινόμενα τῆς δηλητηριάσεως βραδύνουσι λίαν νὰ ἐπέλθωσιν, ὥστε παρέχουσι τὴν ἀπατηλὴν πεποίθησιν εἰς τοὺς καταχραστάς, ὅτι τὸ οἰνόπνευμα οὐδόλως ἐπηρεάζει τὸν ὀργανισμὸν αὐτῶν καὶ ἀφρόντιδες παραδίδονται εἰς τὸ πάθος αὐτῶν ἔτι μᾶλλον. Πλὴν ἡ ἐνέργεια τοῦ οἰνοπνεύματος ὑποσκάπτει βραδέως καὶ ὑπούλως τὸν ὀργανισμόν, καὶ δὲν ἐλλείπει μετά τινα χρόνον ν' ἀναφανῇ αἴφνης ὑπὸ τὰς φοβερωτέρας μορφὰς παραφροσύνης ὀξείας ἢ χρονίας, ὧν ἔτι σύνηθες ἀποτέλεσμα εἶνε καὶ ἡ *αὐτοχειρία*, ἥτις τοσαῦτα σήμερον ἀριθμεῖ θύματα!

Αἱ φρενοβλάβειαι καθίστανται ὁσημέραι συχνότεραι, τοῦθ' ὅπερ ὀφείλεται μὲν καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ λοιποῦ πολιτισμοῦ καὶ τὰς σήμερον πολυειδεῖς βιωτικὰς ἀνάγκας, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν καὶ τὴν εὐρυτέραν αὐτῶν ὁσημέραι κατάχρησιν, ὥσπερ δεικνύουσι καταφανῶς ἅπασαι αἱ ἐπίσημοι στατιστικαὶ πάντων τῶν φρενοκομείων τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς.

* * *

Τὰ φαινόμενα δὲ τῆς δι' οἰνοπνεύματος δηλητηριάσεως ἔτι τροποποιοῦνται, ὡς εἴπομεν, καὶ ἀναλόγως τῆς λαμβανομένης οἰνοπνευματώδους σκευασίας, διότι ἀτυχῶς ἡ κοινωνία σήμερον ἐπλουτίσθη ἄγαν ὑπὸ τῆς προοδευσάσης βιομηχανίας της ἐκ διαφόρων οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν.

Οὕτω 1) οἱ *καταχρώμενοι τοῦ οἴνου* λαμβάνουσι τοῦτον εἰς μεγάλα ποσὰ συνήθως, προκαλοῦντες κατὰ τὰς ἀρχὰς τὰ φαινόμενα τῆς ὀξείας μέθης· μετά τινα δὲ χρόνον αὕτη ἐπαναλαμβανομένη, ἐκτὸς τῶν ὀργανικῶν παθήσεων τοῦ στομάχου καὶ τοῦ ἥπατος καὶ τῶν διαφόρων παθολογικῶν ὑπεραιμιῶν καὶ χρονίων φλεγμονῶν τῶν σπλάγχνων, προξενεῖ συνήθως κατ' ὀλίγον τὴν ἀμβλύτητα καὶ κατάλυσιν τῶν αἰσθητηρίων πάντων καὶ τὸν μαρασμὸν καὶ τὴν φθίσιν τῶν διανοητικῶν δυνάμεων μέχρις ἠλιθιότητος καὶ τελείας ἀποκτηνώσεως.

2) *Οἱ καταχρώμενοι τῆς ῥακῆς, τοῦ κονιὰκ καὶ πάντων τῶν παρομοίων ἰσχυρῶν οἰνοπνευμάτων* σπανίως φέρουσι τὰ ὀξέα τῆς μέθης φαινόμενα· *οἱ ῥακοπόται* εἶνε ἐξ ἐκείνων, οἵτινες κατάρχονται τῆς συνηθείας τοῦ πίνειν ἐκ μικροῦ ποσοῦ ῥακῆς, καὶ οἵτινες οὕτω συνεθίζουσι τὸν ὀργανισμὸν αὐτῶν, ὥστε νὰ ἀντέχῃ εἰς τὴν ὀξεῖαν μεθυστικὴν προσβολήν· πλὴν οὗτοι ἀτυχῶς εἶνε ἐξ ἐκείνων, εἰς τὸν ὀργανισμὸν τῶν ὁποίων τὸ οἰνόπνευμα συσσωρεύεται καὶ παράγει ἀφ' ἑνὸς τὰς χρονίας παθήσεις τῶν σπλάγχνων καὶ ἰδίᾳ τῶν πεπτικῶν ὀργάνων καὶ τοῦ ἥπατος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ χρόνια φρενικὰ νοσήματα. Οἱ καταχρώμενοι τῆς ῥακῆς κατὰ Laveran καὶ Teissier εἰσὶν ἰσχνοί, λιπόσαρκοι, ἐκνευρισμένοι καὶ ὠχροὶ ἢ ῥυπαρῶς κιτρινωποί· δὲν τρώγουσι πλέον· ἡ ὄρεξίς των εἶνε ἐσβεσμένη, ὡς ἐκ τῆς φλογιστικῆς καταστάσεως τῆς βλεννομεμβράνης τοῦ στομάχου καὶ τοῦ κιρρωτικοῦ ἥπατος αὐτῶν. Ἡ φυσιογνωμία των εἶνε συνήθως κατηφὴς καὶ ὁ χαρακτὴρ αὐτῶν στυρφνός, δύστροπος καὶ ὀξύθυμος.

3) *Οἱ καταχρώμενοι τοῦ ἀψινθίου* (οἵτινες ἔτι παρ' ἡμῖν εἶνε σπάνιοι ὡς μὴ ἐξαπλωθείσης ἔτι εὐτυχῶς καὶ τῆς κακίστης ταύτης συνηθείας τῆς χρήσεως τοῦ ἀψινθίου) προσβάλλονται ταχέως καὶ ἐντόνως ὑπὸ φοβερῶν φαινομένων τῆς χρονίας δηλητηριάσεως. Τὸ ἀψίνθιον εἶνε τὸ δηλητηριωδέστατον καὶ ὀλεθριώτατον πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, καθ' ὅσον ἐκτὸς τοῦ ἰσχυροῦ οἰνοπνεύματος ἐνέχει ἔτι καὶ τὰ αἰθέρια στοιχεῖα τοῦ φυτοῦ ἀψινθίου. Ἐν Εὐρώπῃ, καὶ ἰδίως ἐν Γαλλίᾳ, γίνεται εὐρεῖα χρῆσις αὐτοῦ καὶ προξενεῖ ἐκεῖ φοβερὰν καταστροφήν. Λέγεται ὅτι ἐν Ἀλγερίᾳ τὸ ἀψίνθιον ἐφόνευσε περισσοτέρους Γάλλους στρατιώτας, ἢ αἱ σφαῖραι τῶν Ἀράβων· ἐν τοῖς φρενοκομείοις δὲ τῆς Γαλλίας τὰ $^2/_3$ περίπου τῶν παραφρονούντων εἰσὶ θύματα τοῦ ἀψινθίου!

Τὰ στοιχεῖα τῆς πόας τοῦ ἀψινθίου προσβάλλουσιν ἰδίως τὸ νευρικὸν σύστημα καὶ φέρουσι παντοίας νευρικὰς καὶ ὑστερικὰς παθήσεις, αἵτινες ἀτυχῶς μεταδίδονται καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους τῶν καταχραστῶν, ὧν θύματα ἀθῶα πλεῖστα εἴδομεν καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν τοῖς ἐν Παρισίοις νοσοκομείοις. Πρὸς τὰς ἐκ τοῦ ἀψινθίου νευρικὰς ταύτας παθήσεις συνδυαζόμεναι καὶ αἱ βλάβαι τοῦ ἰσχυροῦ οἰνοπνεύματος. φέρουσιν εὐχερῶς καὶ ταχέως προσβολὰς μανιωδῶν φρενικῶν νοσημάτων καὶ ὀξέων παραληρημάτων.

Ἰω. ΦΟΥΣΤΑΝΟΣ.

ΑΛΩΠΗΞ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΠΟΔΑΣ

[Ἀγροτικὴ ἀνάμνησις]

Ἀναδιφῶν κατ' αὐτὰς παλαιάς τινας σημειώσεις τῆς ἐν Γούβαις τῆς Εὐβοίας τριμήνου διαμονῆς μου κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1882, εὗρον μεταξὺ ἄλλων ἐκεῖ καὶ τὸ ἑπόμενον ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον εἶχον σχεδὸν λησμονήσῃ.

Μίαν τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ αὐγούστου βαυκαλώμενος ὑπὸ γλυκυτάτων ὀνείρων ἐξύπνησα ἀργότερον τῆς συνήθους πρωϊνῆς ὥρας. Ἡ συνήθης δ' αὕτη πρωϊνὴ ὥρα ἦτο ἡ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἐνῷ τὴν πρωΐαν ἐκείνην, ὅταν ἤνοιξα τὰ παραθυρόφυλλα τοῦ δωματίου μου, ὁ ἥλιος πρὸ πολλοῦ ἤδη ἀνατείλας κατεθάμβωσε τοὺς ἐκ τοῦ μακροῦ ὕπνου βεβαρημένους ὀφθαλμούς μου.

Ἀνεθεμάτισα τὰ ὄνειρα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα μ' ἔκαμαν νὰ χάσω τὸ προσφιλὲς κυνήγιον τῶν τρυγόνων, δι' ὅπερ ἀπὸ τῆς προτεραίας εἶχον προπαρασκευασθῇ, καθαρίσας μετ' ἐκτάκτου ἐπιμελείας τὸ ὅπλον μου καὶ στήσας τεχνικωτάτην ἐκ κλάδων πεύκης *φυλάχτραν* πέραν ἐκεῖ εἰς τὸ νερὸν τοῦ Καστριοῦ τὸ καλούμενον ὑπὸ τῶν χωρικῶν *Λουτρὸ τῆς Βασίλισσας*, ἀγνοῶ συνεπείᾳ τίνος παραδόσεως. Ἡ θέσις αὕτη ἀπεῖχε πλέον τῆς ὥρας ἀπὸ τοῦ πύργου μου· καὶ ναὶ μὲν αἱ τρυγόνες ἔρχονται νὰ ποτισθῶσιν ἐκεῖ μετὰ τὴν βοσκήν, ἤτοι δύο τρεῖς ὥρας μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ὥστε μοὶ ἦτο καὶ πάλιν δυνατὸν νὰ σπεύσω καὶ καταλάβω ἐγκαίρως τὴν φωλεὰν σκοπιάν μου, ἀλλ' ἡ μέχρι τοῦ μέρους ἐκείνου ὁδοιπορία θὰ ἦτο ὀχληρὰ καὶ κοπιώδης ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, αἵτινες ἀπὸ τοῦδε προεμηνύοντο καυστικαὶ ὡς σταγόνες ῥευστοῦ μολύβδου

Ἔπειτα ὅταν τύχῃ νὰ κοιμηθῇ τις ὑπὲρ τὸ

σύνηθες, ὅταν παραδοθῇ ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ ὕπνου, φέρει κατόπιν ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος τὰ ἴχνη τῆς δουλείας ταύτης, εἰς ἣν ταπεινῶς ὑπέκυψε, καθίσταται ἐπιρρεπὴς πρὸς τὴν ἀκινησίαν, πρὸς τὴν ὀκνηρίαν. Διὰ τοῦτο φρονῶ μάλιστα ὅτι ἄνθρωπος ὑπὲρ τὸ δέον κοιμηθεὶς εἶνε ἀνίκανος εἶτα πρὸς πᾶσαν ὑψηλὴν ἔμπνευσιν, πρὸς πᾶν γενναῖον ἔργον.

Εὐτυχῶς δι' ἐμὲ κατὰ τὴν πρωΐαν ἐκείνην οὐδὲ ὑψηλόν τι ἐπρόκειτο νὰ ἐμπνευσθῶ, οὐδὲ μέγα τι νὰ ἐπιτελέσω, ἐπρόκειτο μόνον νὰ κυνηγήσω τρυγόνας καὶ ἐστερούμην τῆς ἀπολαύσεως ταύτης. Ἐν τούτοις ἀφοῦ τὰ νέφη τοῦ ὕπνου διελύθησαν μετάβαγδαίαν βροχὴν τῆς κεφαλῆς διὰ ψυχροτάτου ὕδατος, ἔλαβον τὸ δίκαννόν μου, τὰς πυριτοβολάς μου, καὶ διηυθύνθην πρὸς τὰ ἀμπέλια.

Κεῖνται δὲ τὰ ἀμπέλια τῶν Γουβῶν ἐγγὺς τοῦ χωρίου καὶ εἶνε ἐλάχιστα τὴν ἔκτασιν καὶ κατάφρακτα διὰ πασσάλων καὶ ἀκανθωτῶν πλεγμάτων. Εὐθὺς μετὰ τὰ ἀμπέλια ἄρχεται τὸ ἐκ πευκῶν μέγα δάσος, οἱ δ' ἐν αὐτῷ φωλεύοντες πολυπληθεῖς κόσσυφοι ὡς ἐκ τῆς γειτονίας ἰδίαν κτῆσιν ὑπολαμβάνοντες τὰς σταφυλὰς τῶν πτωχῶν χωρικῶν στιφηδὸν ἐπιπίπτουσι κατ' αὐτῶν, ἀνεξόδως γευόμενοι δὶς τῆς ἡμέρας καὶ διὰ περιχαρῶν κραυγῶν χαιρετίζοντες πᾶσαν γλυκεῖαν ῥάγα, ἥτις προσπίπτει εἰς τὸ ὀξὺ αὐτῶν ῥάμφος.

Μεταξὺ τῶν νάνων ἀμπέλων λυγεραί τινες μηλέαι ὑπερηφάνως προέχουσιν ἐπιδεικνύουσαι φιλαρέσκως τὸ κομψόν των ἀνάστημα καὶ τὰ ροδοκόκκινα κάλλη των, τὰ ὁποῖα λέγονται μῆλα, εἶνε γλυκύτατα καὶ τρώγονται εὐχαρίστως — ὅπως ὅλα τὰ κάλλη καὶ ὅλα τὰ μῆλα.

Ἀλλ' ἐγὼ δὲν διηυθύνθην πρὸς τὰ ἀμπέλια κυρίως οὔτε διὰ μῆλα οὔτε διὰ σταφυλάς· ἀλλὰ διὰ κοσσύφους. Μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ ἔχω τρυγόνας τὴν μεσημβρίαν, δὲν ἐφρόντισα περὶ ἄλλης τροφῆς καὶ ἔπρεπε κατ' ἀνάγκην ν' ἀντικαταστήσω τοὐλάχιστον τώρα τὰς τρυγόνας διὰ κοσσύφων, ἂν δὲν ἤθελον νὰ προγευματίσω ὡς ἀσκητής. Ἄλλως τε φονεύων κοσσύφους εὐηργέτουν καὶ τοὺς καλούς μου ἀγρότας· διότι ἠλαττοῦτο ὁπωσοῦν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀχρείων αὐτῶν κλεπτῶν.

Πρὸς τοῦτο ἐκρυπτόμην ἐν τῷ φυλλώματι σχοίνων μοσχοβολούντων ὡς μαστίχη καὶ ἐκεῖθεν ἐπυροβόλουν ἀνέτως τοὺς πτερωτοὺς ἅρπαγας τῶν σταφυλῶν, ἰδίως μάλιστα ἐκείνους, ὅσοι εἶχον τὴν ἀνοησίαν ν' ἀνέρχωνται φλυαροῦντες καὶ ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν κλάδων τῶν μηλεῶν.

Τὸ κυνήγιον δὲν ἦτο ἀτυχὲς καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ἐντὸς ἡμισείας μόλις ὥρας εἶχον πυροβολήσῃ ἑπτάκις καὶ ἔκλειον πέντε κοσσύφους ἐν τῷ κυνηγετικῷ σάκκῳ μου, πάντας τρυφερωτάτους νεοσσούς, ὡς ἐδήλουν τὰ ἀρτιγενῆ ῥάμφη αὐτῶν καὶ τὸ νέον πτέρωμα, τὸ κακῶς *κακὸ φτερὸ* καλούμενον. Ἀλλ' αἱ σφῆκες, κατὰ τὸ σύνηθες, ὀσφρανθεῖσαι κρέας καθημαγμένον μὲ περιεστοίχιζον ἤδη πολυπληθεῖς περιβομβοῦσαι καὶ ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων μου περιδιαβάζουσαι καὶ ἀπειλητικὰ προτείνουσαι τὰ κέντρα. Καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶνε διόλου εὐχάριστος ἡ συντροφία αὐτῶν,— εἶχον δ' ἄλλως τε ἐξασφαλίσῃ τὸ πρόγευμά μου — ἐξῆλθον τῆς κρύπτης μου τρέψας εἰς φυγὴν διὰ τῆς αἰφνιδίας ἐμφανίσεώς μου εἰκοσάδα κοσσύφων, οἵτινες κατεγίνοντο μετὰ ζήλου εἰς τὸ ἔργον τοῦ τρυγητοῦ.

Εἶχον ἤδη διασκελίσῃ τὸν φράκτην, φέρων τὸ ὅπλον ἀνηρτημένον ἀπὸ τοῦ ὤμου, κρατῶν δ' ἐν τῇ χειρὶ ὀγκώδη σταφυλήν, ἐκ τοῦ θαυμασίου ἐκείνου εἴδους, τὸ ὁποῖον ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τῶν ῥαγῶν καλοῦσιν *ἀετορύχι*, ὁπότε τυχαίως ὅλως ἔστρεψα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ἀμπέλιον τοῦ Νικολοῦ Δελχᾶ, τοῦ ἀλανθάστου ἐκείνου θηρευτοῦ τῶν λαγωῶν. Ἄκρα νηνεμία ἐπεκράτει, φύλλον δὲν ἐκινεῖτο· καὶ ὅμως τὰ πρὸς τὸ δάσος δύο τελευταῖα κλήματα συνεταράσσοντο βιαίως. Προσηλώσας ἔτι μᾶλλον τὴν προσοχὴν διέκρινα μέσῳ τοῦ πυκνοῦ φυλλώματος χρῶμά τι οὐχὶ πράσινον ἀλλὰ καστανόν, δορὰν ζώου, βεβαίως σκύλου.

Εἶνε γνωστὸν πόσον οἱ σκύλοι ἀγαπῶσι τὰς σταφυλάς· ἀκριβῶς δὲ πρὸ δύο τριῶν ἡμερῶν πολλοὶ χωρικοὶ παρεπονοῦντο ὅτι εἶχον εἰσέλθῃ εἰς τὰς ἀμπέλους των καὶ εἶχον καταφάγῃ τὰς σταφυλάς των· διὰ τοῦτο τὴν προτεραίαν ἑσπέραν ὁ κῆρυξ τοῦ χωρίου, ὁ μεθ' ὅλα τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη του ἔχων φωνὴν ὁμηρικοῦ Στέντορος Μπάρμπα Σταμάτης παρήγγειλεν ἀπὸ τῆς πλατείας τοῦ χωρίου πρὸς πάντας τοὺς ἔχοντας σκύλους λυτοὺς νὰ δέσωσιν αὐτούς.

Μολονότι εἶχον πλῆρες τὸ δικαίωμα νὰ πυροβολήσω τὸν κλέπτην τιμωρῶν οὕτω καὶ τὸν ἀπειθῆ αὐθέντην του, ἠρκέσθην ὅμως εἰς ἁπλοῦς λιθοβολισμοὺς μετὰ κραυγῶν ἵνα ἀποδιώξω μόνον αὐτόν. Ἀλλ' ὅταν εἶδον ὅτι τὸ ζῷον δὲν ἐννόει νὰ ὑπακούσῃ ὀργισθεὶς ἐπήδησα, τὸν φράκτην καὶ προεχώρησα ἀνυψώσας τὰς σφύρας τοῦ ὅπλου.

Τὸ ζῷον ἦτο πλησιέστατα τοῦ φράκτου πρὸς τὸ δάσος· εἶχε τρυπώσῃ μάλιστα τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τοῦ ἀκανθωτοῦ πλέγματος τῶν κλάδων καὶ προσεπάθει νὰ ἀνοίξῃ ὀπὴν ἵνα διαφύγῃ. Δὲν ἤργησα νὰ ἐννοήσω τὴν πλάνην μου· ἡ θυσσανωτὴ ἐκείνη οὐρά, ἣν εἶχον ἰδῇ καὶ ἄλλοτε εἰς τὰ βάθη τοῦ δάσους, ἐμαρτύρει ὡς ἄλλη σημαία τὴν ἐθνικότητα τοῦ πονηροῦ ζῴου, τὸ ὁποῖον βεβαίως δὲν ἦτο σκύλος, ἀλλ' ἀλώπηξ. Τὴν ἐσκόπευσα καὶ τὴν ἐπυροβόλησα ἐξ ἀποστάσεως εἴκοσι βημάτων· ἐκυλίσθη περὶ ἑαυτὴν στρηφογυρίζουσα καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος. Ἦτο τάχα νεκρά, ἢ προσεποιεῖτο τὴν νεκρὰν ἡ παμπόνηρος; Ἐπλησίασα καὶ ἔκυψα ἐπ' αὐτῆς κρατῶν πάντοτε ἑτοίμην τὴν ἀριστερὰν κάννην τοῦ ὅπλου. Ἀλλ' ἀπέσχον νὰ τὴν ἐγγίσω, διότι ἐνεθυμούμην τὸ πάθημα πεπειραμένου κυνηγοῦ, ὅστις μοὶ εἶχε διηγηθῇ πῶς μικροῦ δεῖν ἔχασε τὴν χεῖρα ἐν

τοιαύτῃ τινὶ περιστάσει ὑπολαβὼν νεκρὰν τὴν ὑπ' αὐτοῦ πληγωθεῖσαν ἀλώπεκα.

Κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ ἔτους ἡ δορὰ αὐτῆς οὐδεμίαν εἶχεν ἀξίαν, δὲν μ' ἔμελεν λοιπὸν ἂν κατεστρέφετο. Χάριν ἀσφαλείας ἐξεκένωσα κατ' αὐτῆς καὶ τὴν ἑτέραν κάννην· δὲν ἐκινήθη. Τὴν ἐλάκτισα δίς· τίποτε. Ἦτο βεβαίως νεκρὰ πλέον ἡ πανοῦργος κλέπτρια τῶν ὀρνίθων καὶ τῶν σταφυλῶν. Τὴν ἔσυρα ἐκ τῆς οὐρᾶς καὶ τὴν ἔρριψα πέραν τοῦ φράκτου, καὶ ἐξῆλθον κ' ἐγώ. Τότε παρετήρησα μετ' ἐκπλήξεως ὅτι ἡ ἀλώπηξ αὐτή, ἡ ἀνήκουσα κατὰ τὴν στοιχειωδεστάτην ζωολογίαν εἰς τὰ τετράποδα, παρέβαινε τὸν φυσικὸν αὐτὸν νόμον, διότι εἶχε πόδας . . . τρεῖς· δύο ὀπισθίους καὶ ἐμπρόσθιον ἕνα. Ὁ ἕτερος ἦν ἀποκεκομμένος ἄνω τοῦ γόνατος, ὡς ἐὰν εἶχεν ὑποστῇ ἐγχείρησιν. Μὴ δυνάμενος νὰ λύσω τὸ αἴνιγμα αὐτό, συνέλαβα καὶ αὖθις τὸ ζῷον ἀπὸ τῆς μαλακῆς οὐρᾶς καὶ τὸ ἔσυρα θριαμβευτικῶς πρὸς τὸ χωρίον. Ἡ κυνηγετικὴ περιφιλαυτία μου εἶχεν ἱκανοποιηθῇ πληρέστατα· δὲν εἶνε τόσον σύνηθες πρᾶγμα νὰ φονεύσῃ κανεὶς ἀλώπεκα! Ἕνα ζῷον ἐκεῖ μεγάλον, ἕνα θηρίον σχεδόν! Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ὃν συνήντησα ἐν τῷ χωρίῳ ἦτο ὁ Νικολὸς Δελχᾶς· ἤκουσε πυροβολισμοὺς εἰς τὸ ἀμπέλι του καὶ ἤρχετο νὰ ἰδῇ τί τρέχει. Εὐθὺς μοὶ ἐξήγησε τὴν ἔλλειψιν τοῦ ποδὸς τῆς ἀλώπεκος:

— Εἶχα βάνῃ τὸ σίδερο γιὰ τὰ σκυλιὰ ποῦ παγαίνουν καὶ κάνουν ζημιά· 'πῆγε ὡς φαίνεται κ' ἡ εὐγενία της, πιάστηκε 'ς τὸ σίδερο καὶ μὲ τὴ συνηθισμένη πονηράδα της τήραξε πῶς νὰ ξεχωρίσῃ τὸ ποδάρι της καὶ νὰ ξεφύγῃ. Ἂν δὲν τύχαινες ἐσύ, ἀπὸ ἐδῶ 'παν' κι' ἄλλοι!...

Οὐχὶ ἄνευ λύπης ἤκουσα τὴν ἐξήγησιν αὐτήν· τὸ κατόρθωμά μου λοιπὸν δὲν ἦτο τόσον μέγα· ἐφόνευσα ἕνα αἰχμάλωτον καὶ πληγωμένον...

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Νικολὸς ἀπέτεινεν ἐν εἴδει ἐπιταφίου λόγους ὑβριστικῆς εἰρωνείας πρὸς τὴν μακαρίτιδα:

— Αἴ, ἀρή, ποιὸς ξέρει τί κόταις καὶ κοτόπουλα γεύθηκες τὴ νύχτα καὶ μοῦθελες καὶ 'πωρικὸ ὕστερ' ἀπ' τὸ φαί, σταφυλάκια δροσιστικά!

Ἡ ἀλώπηξ εἶνε τὸ μισητότερον ζῷον τοῦ χωρίου· ἰδίως αἱ γυναῖκες μένεα πνέουσι κατὰ τῶν ἐπιδρομέων αὐτῶν, οἵτινες ἁρπάζουσι κἄποτε ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ νυκτὶ ὁλόκληρον ὀρνιθῶνα. Ὅταν λοιπὸν ἔμαθον ὅτι ἀλώπηξ εἶχε φονευθῇ, συνήχθησαν ὅλαι ἵνα ἐπὶ τοῦ πτώματος ἐκείνου ἐκδικηθῶσιν ὡς ἐκπροσωποῦντος ὁλόκληρον τῶν ἀλωπέκων τὴν γενεάν.

Ἡ μία ἠρκέσθη νὰ πλήξῃ αὐτὴν κατὰ πρόσωπον διὰ τῆς *ῥόκας* της, ἡ ἄλλη νὰ τῆς μαδήσῃ τὸν μύστακα, ἡ τρίτη τῆς ἐξέβαλε διὰ καρφίου τὸν ὀφθαλμόν, ἡ κυρὰ Κρουστάλλω ἦλθε καὶ τῆς ἐκρέμασεν εἰς τὸν λαιμὸν τμῆμα παλαιοῦ *τενεκέ*, προσέδεσεν εἰς τὰ ὠτία της ῥάκη ὑφάσματος χρωματιστοῦ καὶ λαβοῦσα τὸ ῥυπαρὸν ἐκεῖνο πανίον δι' οὗ ἐκαθάριζε τὸν φοῦρνόν της τῆς *τὸ ἔτριψεν εἰς τὰ μοῦτρα*. Ὅλας δὲ τὰς πράξεις της ταύτας ἐδικαιολόγει ἐπιφωνοῦσα:

— Ἐσὺ μοῦφαγες τὸν κόκορα μὲ τὰ χρυσόφτερά του αἴ; Ἐσὺ μοῦ πῆρες τὴν κλῶσσα μὲ τὰ δέκα 'πλιά, αἴ; Ἀχ! ἀρή, τώρα θὰ βγάνω κ' ἐγὼ τὸ ἄχτι μου· θὰ σὲ κάνω ρεζίλι τῶν ἀλεπούδωνε κι' ὅλου τοῦ κόσμου.

Εἰς ἐπισφράγισιν τῆς σκηνῆς αὐτῆς ἥτις μὲ διεσκέδαζε μεγάλως, προσῆλθε τελευταία ἡ γραῖα Λαδογιάνναινα, στηρίζουσα τὰ ἑκατόν της ἔτη ἐπὶ χονδρῆς βακτηρίας.

— Μωρὲ παιδιά, ἀνέκραξε καγχάζων ὁ Νικολὸς εἰς τὴν θέαν αὐτῆς, γιὰ 'δέτε, ἡ ἀλεποῦ καὶ ἡ θειὰ Γιάνναινα ποῦ 'μοιάζουν... ἔχουν ἀπὸ τρία ποδάρια ἡ καθεμιά.

Ἡ γραῖα δὲν ἤκουσε τὴν σκωπτικὴν ἀστειότητα τοῦ εὐφυοῦς χωρικοῦ, διότι εἶχεν ἀπολέσῃ πρὸ πολλοῦ τὴν λεπτότητα τῆς ἀκοῆς· ἐπροχώρησε λοιπὸν εὐθὺς πρὸς τὴν ἀνηρτημένην ἀπὸ τῆς πλατάνου ἀλώπεκα, τὴν προσέβλεψεν ἐν κωμικωτάτῃ βλοσυρότητι κατὰ πρόσωπον καὶ ἀντὶ παντὸς ἄλλου:

— Φτοῦ σου, κυρὰ Μαριά! εἶπε καὶ τῆς ἔστρεψε τὴν ῥάχιν.

Οἱ παριστάμενοι ἀνελύθησαν εἰς παρατεταμένους καγχασμοὺς καὶ ἐγὼ μετ' αὐτῶν, μολονότι δὲν εἶχα ἐννοήσῃ ἀκριβῶς τὴν σημασίαν τοῦ ἀποδοθέντος τῇ ἀλώπεκι ὀνόματος. Ἀλλ' εἰς χωρικὸς εὐθὺς μοὶ ἐξήγησεν ὅτι κυρὰ Μαριὰ λέγεται κοινῶς ἡ ἀλώπηξ εἰς τὰ παραμύθια, ὁ δὲ λύκος ὀνομάζεται κὺρ Νικολός.

Ἀνῆλθον πάλιν εἰς τὸν πύργον, ἀπέβαλον τὴν κυνηγετικὴν ἀποσκευὴν καὶ ἐν ἀναπαυτικῇ θέσει κατακλιθεὶς ἐπεδόθην εἰς τερπνὴν ἀνάγνωσιν μυθιστορήματός τινος ἐνδικῆς ὑποθέσεως. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον κρότος βημάτων ἐπὶ τῆς κλίμακος καὶ εἶτα ἐγγύτερον ἐν τῷ προδόμῳ μὲ ἀπέσπασε τῆς ἀναγνώσεως· στρέψας τὴν κεφαλὴν ἵνα ἴδω τίς εἶνε, προσέβλεψα τὴν δροσερὰν καὶ μειδιῶσαν ὄψιν τῆς Εὐμορφούλας. Ἐκράτει μικρὸν κοφίνιον πλῆρες ᾠῶν, ὅπερ ἀπέθηκεν ἐπὶ τοῦ δαπέδου πλησίον μου.

— Τ' εἶν' αὐτά; ἠρώτησα.

— Εἶνε γιὰ τὴν ἀλεποῦ καὶ σ' τὰ στέλνουν ὅλαις ἡ νοικοκυράδες τοῦ χωριοῦ.

— Γιὰ τὴν ἀλεποῦ; ἠρώτησα ἀπορῶν, τί ἔχει νὰ κάμῃ ἡ ἀλεποῦ μὲ ταῦγά;

— Ἔτσι τῶχομ' ἐμεῖς συνήθεια· ἅμα κανένας σκοτώσῃ ἀλεποῦ, γυρνᾷ τὰ σπίτια καὶ μαζώνει αὐγά, γιατί μὲ τὸ σκότωμα τῆς ἀλεποῦς γλυτώνει τόσαις κόταις. Σὰν δὲ γυρνᾷς ἐσὺ τὰ σπίτια, σ' τὰ στέλνομε ἐμεῖς ταῦγὰ τὸ λοιπόν.

Καὶ μετὰ τὴν ἀφελῆ ταύτην ἐξήγησιν τοῦ ἐθίμου ἐγένετο ἄφαντος, ἐνῷ ἐγὼ καταλιπὼν τὴν ἀνάγνωσιν ἠτένιζον ἐπὶ μακρὸν μειδιῶν τὸ κοφίνιον τῶν αὐγῶν, τὸ χαριτωμένον αὐτὸ καὶ τόσῳ πρωτότυπον ἄθλον τῆς θηρευτικῆς μου ἀνδραγαθίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ

Μέρα νύχτα κυλᾷ ἡ ζωὴ καὶ διαβαίνει,
σὰν ποτάμι θολὸ καὶ βαθύ.
Ἡ χαρὰ 'ς τὸ πικρό του τὸ ῥεῦμα σμιγμένη,
πὲς γιὰ πάντα δὲν ἔχει χαθῆ.

Δι' αὐτὴν οἱ θνητοὶ μ' ἀνοιγμένα χειλάκια,
σὰν ψαράκια, ζητοῦν 'ς τὰ νερά —
Ἄχ! σὰν πόσαις δὲν πίνουν χολαῖς καὶ φαρμάκια,
πρὶν γευθοῦν μιὰ σταλίτσα χαρά!

Σ' τῆς ζωῆς τὸ παρόχθι ὁ Θάνατος σκύπτει,
σὰν ψαρᾶς μ' ἐννοιασμένη μορφή.
Πότε γρίπους καὶ δίχτυα γιὰ ψάρεμμα ῥίπτει,
πότ' ὁρμίδια μὲ δόλια προφή.

Πότε πιάνει χιλιάδες 'σὲ μιὰ πλεματιά του,
μ' ἀναμμένο 'ς τὸ πλάγι δαδί,
πότε πιάν' ἕνα γέρο 'ς τὴν ἔρημ' ὁρμιά του,
πότε πιάνει ἕν' ἀφράτο παιδί.

Πότε πότε πετᾷ τ' ἄσπλιαχνό του καμάκι,
τοῦ 'σπιτιοῦ τὸ μονάκριβο 'γγίζει —
Ἄχ! Ἐκεῖ ποῦ 'πετύχει ποτίζει φαρμάκι,
ποῦ ἡ καρδιὰ ποῦ τὸ πιῇ — τὴν ῥαγίζει!

Γ. Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Δύο καθηγηταὶ ξένης τινὸς γλώσσης κάμνουσι λόγον περὶ τῶν προγυμνάσεών των. Ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς παρῆλθε· ἕνεκα τούτου ὁ εἷς αὐτῶν ἐρωτᾷ τὸν ἕτερον·

— Πληρώθηκες ἀπὸ τὸν Χ;

— Δυστυχῶς ὄχι. Δὲν γνωρίζω δὲ καὶ τί νὰ κάμω 'ς τὸν πατέρα βεβαίως δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ ὑπενθυμίσω.

— Καὶ διατί δὲν κάνεις καὶ σὺ ὅπως ἐγώ; ἀπήντησεν ὁ πρῶτος. Ὅταν ἔλθῃ ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς καὶ ὁ μαθητής μου ἔχει ξεχάσει νὰ φέρῃ τὸν παρᾶ, τότε τοῦ δίδω ὡς θέμα τοιαύτας περίπου φράσεις πρὸς μετάφρασιν. — «Ὁ μὴν παρῆλθε. — Δὲν ἔχω χρήματα. — Ἔχεις χρήματα; Θέλω ὀλίγα. — Διατί δὲν ἔφερες τὰ χρήματα; — Δὲν σοὶ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἀκόμη τὸ ἀργύριον; — Ὁ διδάσκαλος μὲ ἠρώτησεν ἂν ἔφερα τὰ χρήματα — κ.τ.λ.» Εἰς τὸ ἑπόμενον μάθημα ὁ μαθητὴς ἔρχεται, ὡς εἰκός, μετὰ τῶν χρημάτων.

***

Εἰς τοῦ ἰατροῦ Κ* ἐμφανίζεται ἄνθρωπος ῥακένδυτος κατὰ τὴν ὥραν ἣν ἔχει ὁρίσει νὰ δέχηται τὰς ἐπισκέψεις ἀσθενῶν κατ' οἶκον.

— Τί ζητεῖτε;

— Ἦλθα νὰ ζητήσω τὴν συνδρομήν σας, ἰατρέ;

— Καὶ τί ἔχετε;

— Εἶμαι εἰς ἄκρον δυστυχής, ἰατρέ.

— Καλά, ἀλλὰ τί αἰσθάνεσθε; ποία εἶνε ἡ ἀρρώστιά σας;

— Ἄρρωστος δὲν εἶμαι, γιατρέ μου! μόνον ἔχω 10 ἡμέρας τώρα χωρὶς ἔργον, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ κάμετε μίαν μικρὰν βοήθειαν.

— Καλά, καὶ σ' αὐτὴν τὴν ὥραν ποῦ δέχομαι τοὺς ἀρρώστους ἔρχεσαι;

— Μὲ συγχωρεῖτε· ἀλλὰ εἶδα εἰς τὴν ἐφημερίδα ὅτι τοὺς πτωχοὺς τοὺς δέχεσθε ἀπὸ τῆς 2—3 μετὰ τὸ μεσημέρι.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ὁ Μπούξτων ἐφρόνει ὅτι ἕκαστος νέος δύναται νὰ γείνῃ ὅ,τι θέλει ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως νὰ συλλάβῃ σπουδαίαν ἀπόφασιν καὶ νὰ μὴ παρεκτραπῇ αὐτῆς. Ἔγραφε πρὸς ἕνα τῶν υἱῶν του: «Ἔφθασες εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀποφασίσῃς περὶ τοῦ μέλλοντος· ἐὰν δὲν θέσῃς τώρα εἰς χρῆσιν τὰς ἀρχάς, τὴν θέλησιν, τὴν ἠθικὴν δύναμίν σου, θέλεις ταχέως περιπέσει εἰς νωθρότητα καὶ θέλεις ἀποκτήσει τὰς ἕξεις καὶ τὸν χαρακτῆρα ἀχρήστου καὶ ἀκολάστου νέου· καὶ ἀφοῦ εἰς τοιοῦτον σημεῖον καταβῇς, ἔσο βέβαιος ὅτι δυσκολώτατον ἔργον ἔσται ἡ ἐπανόρθωσις. Πεποίθησιν ἔχω ὅτι ὁ νέος μορφοῦται κατὰ τὴν θέλησίν του· τοὐλάχιστον δι' ἐμὲ οὕτως ἐγένετο.... Τὸ μεῖζον μέρος τῆς ἐπιτυχίας καὶ εὐτυχίας μου ὀφείλονται εἰς τὴν ἀπόφασιν ἣν ἔλαβον ὅτε εἰς τὴν ἡλικίαν σου ἤμην. Ἐὰν σπουδαίως ἀποφασίσῃς νὰ διάγῃς βίον δραστήριον καὶ ἐργατικόν, ἔσο βέβαιος ὅτι ἐσαεὶ θέλεις χαρῇ διὰ τὴν φρόνιμον ἀπόφασιν ἣν μετὰ πραγματικῆς θελήσεως ἠκολούθησας.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τὰ ἑξῆς ἐπιστέλλει τις εἰς τὴν «Ἐπιστημονικὴν Ἐπιθεώρησιν» περὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς νοημοσύνης τῶν γάτων:

«Ἔχομεν ἕνα γάτον, ἐν τῇ οἰκίᾳ μας γεννηθέντα, ὅστις παρεῖχε κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ νεότητα πολλὰ σημεῖα νοητικότητος. Ὄχι μόνον ἀνεζήτει ὄπισθεν τοῦ κατόπτρου τὸν γάτον, τὸν ὁποῖον ἔβλεπεν ἐντὸς τοῦ πρὸ αὐτοῦ τιθεμένου, ἀλλὰ τὸν κατελαμβάνομεν πολλάκις παρατηροῦντα μετὰ συντόνου προσοχῆς κεφαλὴν γάτου, ἔργον τοῦ γλύπτου Φρεμιέ, κρεμαμένην ἐπὶ τοῦ τοίχου. Ἀνερχόμενος ἐπὶ τοῦ ἐρεισινώτου μιᾶς ἕδρας, ἐξήπλου τὴν οὐρὰν του ὅπως φθάσῃ τὴν εἰκόνα ἐκείνην, τὴν εἰκόνα ἑαυτοῦ.

Γέρων ἤδη καὶ βαρυνόμενος ὑπὸ τῆς καθιστικῆς ζωῆς, δὲν παραδίδεται πλέον εἰς τὰ παιδικά του παιγνίδια, ἀλλὰ τὸ πρωί, ὅταν τοῦ λέγουν· «Πεινᾷς;» ἀφίνει δύο ξεχωριστοὺς ἤχους, οἵτινες δι' ὅλους ὅσοι τὸν γνωρίζουν σημαίνουν θετικά: «Ὦ! μάλιστα!» Οἱ ἤχοι οὗτοι, τοσοῦτον εὐκρινῶς διαρθρούμενοι, εἰς οὐδεμίαν ἄλλην περίστασιν ἀκούονται ἐξ αὐτοῦ.

Πρὸς δὲ ἀγαπᾷ τὰ ἄνθη, ὄχι διὰ νὰ τὰ τρώγῃ, ἀλλὰ διὰ τὸ ἄρωμά των, ὅπερ εἰσπνέει μετὰ προφανοῦς εὐαρεσκείας.»

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀνδρέου Κορομηλᾶ 1884 — Β', 885.